

La Famosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 312

MAIG - JUNY 2021

P.V.P. 3€

FOGUERA DE SANT JOAN

Laura Pubill Besora

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
J. M ^a Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart	
Un raconet d'Artesa.....	10
Àngels Florensa	
Fi de curs 2020-2021 de l'Escola	11
Escola els Til·lers	
Unaqueixa formal.....	12
Antoni Garròs Solé	
Poesia: Esqueixos tornasolats.....	12
M. Assumpció Cornadó Ildó	
Xerinola, el nou cava d'Artesa.....	13
Consell Rector de la Comasala	
Eleccions al món rural.....	14
Joan Gallart Nadal	
Enfadat amb el món.....	15
Antoni Garròs Solé	
Humor: l'avi i la neta.....	15
Xavi	
Caliu científic artesenc: Coure.....	16
Joel Minguet López	
Bye bye Donald! I ara què?.....	19
Albert Batiste Bonet	
Ocupa.....	21
Albert Batiste Bonet	
Cinema Paraiso, al meu amic Ricard.....	23
Felip Gallart Fernàndez	
Sense paraules.....	25
Dídac Masip Prats	
Si les pedres parlessin.....	26
Josep Ma. Carrera Fornalés	
Poesia: Al Ricard.....	28
Eulàlia Solà Miró	
Domus Domini: de cines i teatres i (i del Ricard).....	29
M. Assumpció Cornadó Lladó	
Qui saboteja l'activitat del control de les colònies de gats?.....	30
Alternativa Ecologista d'Artesa	
Fauna del terme. Abellerols.....	31
Isidre Drudis Bellmunt	
C.F. Artesa de Lleida. Temp. 2020/2021.....	32
Eudald Pijuan Mor	
Entreteniments.....	35
Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil	
El reportatge.....	37
La cuina Femosa.....	38
Lluís Gil Fontanet	
Telèfons i horaris d'interès / Solucions als passatemp.....	39
Imatges d'actualitat	40

LA FEMOSA

AGRUPACIÓ CULTURAL - ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors

Albert Batiste Bonet
Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida
Miquel Carrera Castellví
Josep Ma. Carrera Fornalés
Mª Assumpció Cornadó Lladó
Escola els Til·lers
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Ma Esteve Muñoz
Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Antoni Garròs Solé
Roger Gil Barberà
Lluís Gil Fontanet
Dídac Masip Prats
Joel Minguet López
Miquel A. Navarro Solé
Eudald Pijuan Mor
Eulàlia Solà Miró
Xavi

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Mª Esteve Muñoz
Mª A. Florensa Bertran
Josep Gallart Fernàndez

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 312
Maig - Juny de 2021
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

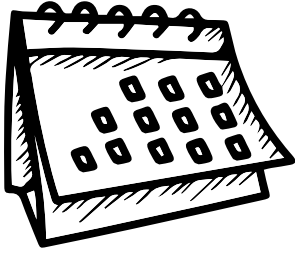

El 8 de juny de 2021 ens deixava el Ricard Batiste Olomí als 59 anys d'edat. El Ricard era una de les persones més dinàmiques d'Artesa de Lleida. La seva aportació a la cultura i a l'entreteniment artesencs han estat extraordinaris i impagables. Membre actiu de la majoria d'entitats culturals del poble: Escala en Hi-fi, Grup d'Esplai, Comissió de Festes, Escola de Futbol Intercomarcal, bombers, Associació de Mares i Pares de l'Escola, Associació del Griu d'Artesa de Lleida, Cinema (n'ha estat el darrer projeccionista)... col·laborador en tota mena d'espectacles on posava llum i so sempre que calia o de les Cavalcades del Reis, dels Pessebres de la parròquia, i del seu pessebre que pels volts de Nadal sempre mostrava satisfet als conveïns.

Mai no tenia un no per a ningú. Li encantaven els reptes. No li espantava el treball ni el sacrifici. No planyia els esforços ni les hores. Era home d'acció, d'arremangar-se i de sirgar. No temia el compromís. No volia medalles, ni elogis, ni figurar, ni presumir, ni cap mena de protagonisme. Treballava en silenci i molt sovint anònimament. Tenia ànima de «xispa», de tècnic de so, d'il·luminador d'escena. Li agradava estar rere el teló, entre bastidors i facilitar les coses al grup. Ell vetllava perquè tot estigués a punt de solfa. Era aquell que quan els altres arriben ell ja ha encès l'estufa o el ventilador, ja ha passat l'escombra, ja ha desplegat els cables, ja ha endollat el micro, ja ha preparat el projector, ja ha collat uns quants cargols, ja s'ha enfilat dalt de l'escala i ha muntat tot el parament, ja ha introduït les begudes a la gelera, ja ha comprovat el so i els focus i si plou té un tendal que ningú no sap d'on ha sortit i té un joc de tornavisos que permeten descargolar el vis més rebec. Aquell que al final, mentre els altres recullen els aplaudiments, ja comença a replegar els trastos, a desendollar, a estirar els cables, el que es queda una estona més a recollir, a plegar les botelles, a encabir-ho tot a la furgoneta i deixar-ho al magatzem.

El Ricard era un gran treballador, un home inquiet, emprenedor, entusiasta, lleial, un dinamitzador incansable que no defallia mai davant de cap contrarietat i feia que les coses fossin més fàcils i senzilles. Era a tots els llocs per pura estimació al poble, per fer-lo créixer, per millorar-lo, per fer-lo més pròsper, més divertit i tolerant, més habitable, més alegre i feliç. Li encantaven els reptes i empènyer el carro sempre endavant. Era el primer d'arribar i el darrer de marxar. Malauradament aquesta vegada ens ha deixat massa aviat.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart —

ELECCIONS DE LA PAGESIA

Els dies 23 i 24 de març es van celebrar les eleccions a la Cambra Agrària, per escollir els representants dels nostres pagesos i pageses. Les votacions es van realitzar on line.

Al nostre poble, d'un cens de 70 persones, van exercir el seu dret de vot 29 (41,43 %).

Aquests vots es van distribuir de la següent manera:

- Unió de Pagesos: 17 vots (58,62 %)
- JARC - Joves agricultors i ramaders de Catalunya : 3 vots (10,34 %)
- ASAJA - Asociación agrària jóvenes agricultores y ganaderos: 9 vots (31,03 %)

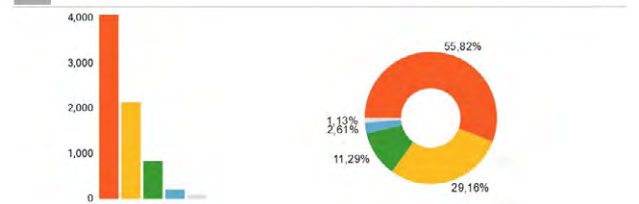
A nivell comarcal el sindicat guanyador fou JARC, i a nivell provincial i de tota Catalunya, el guanyador fou Unió de Pagesos.

A continuació podeu veure els resultats.

Catalunya - Escrutat el 100,00% dels districtes

Interactiu

Cens	Vots	Vots en blanc	Vots nuls	Participació	
20.609	7.274	82	0	35,30%	
					Candidatura
					Vots
	UNIÓ DE PAGESOS DE CATALUNYA	4.060	55,82%		
	JARC - JÓVES AGRICULTORS I RAMADERS DE CATALUNYA	2.121	29,16%		
	ASAJA - ASOCIACIÓN AGRARIA JÓVENES AGRICULTORES	821	11,29%		
	UPA - UNIÓN DE PEQUEÑOS AGRICULTORES Y GANADEROS	190	2,61%		
	VOTS EN BLANC	82	1,13%		

PANDÈMIA CORONAVIRUS

Durant aquests darrers dos mesos, la situació pandèmica en què vivim des de fa un any i mig, ha viscut una relativa tranquil·litat, amb una progressiva millora de la situació a nivell general. Tots els indicadors han anat avançant molt favorablement, la campanya de vacunació ha agafat molta velocitat. Però tot això contrasta tristament amb l'augment en les morts per causa del coronavirus en el nostre poble.

VISITA DEL CONSELLER

El dimecres 28 d'abril, el conseller de Territori i Sostenibilitat, el Sr. Damià Calvet, va visitar les obres de construcció de la depuradora d'Artesa de Lleida, que s'estan duent a terme darrera del cementiri. També es va realitzar una presentació a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida del projecte d'EDAR d'Artesa, amb la presència, a més del Conseller Calvet, del President del Consell Comarcal del Segrià, l'alcaldesa de Puigverd de Lleida i del nostre alcalde.

D'esquerra a dreta: Ramon Farré, delegat del govern a Lleida; Sandra Barberà, alcaldessa de Puigverd; Damià Calvet, conseller de Territori i Sostenibilitat, Pere Puiggròs, alcalde d'Artesa, Iolanda Abadías, regidora de l'Ajuntament d'Artesa i David Masot, president del Consell Comarcal del Segrià

COMUNIONS

Un any més, les comunions s'han vist afectades per la situació pandèmica que estem vivint. En diversos dies del mes de maig, set nenes i nens del nostre poble van celebrar a l'església parroquial la primera comunió, assolint aquest segon sagrament i continuant així, en la seva iniciació en la vida cristiana.

El diumenge 6 de juny, es va celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Els actes van consistir en una missa.

ACCIDENT A LA CARRETERA

El passat dilluns 10 de maig, va tenir lloc un greu accident a la carretera d'Artesa a Lleida, tot just passada la doble corba de l'ermita de Sant Ramon. En l'accident es van veure involucrats dos vehicles que es van incendiar. En l'accident van morir dues persones, i una tercera va quedar greument ferida.

FESTA DE SANT ISIDRE

Com l'any passat, la festivitat de Sant Isidre dedicada a la nostra gent gran, s'ha hagut de celebrar sense el tradicional dinar. Per commemorar la festivitat, l'Ajuntament va repartir a totes les cases amb persones grans un petit detall. A més, com cada any, a totes i tots els qui complien 80 anys se'ls va fer lliurament d'un altre detall. El repartiment es va fer els dies 14 i 15 de maig.

Repartiment de presents per les cases.

El diumenge 16 de maig, a les 6 de la tarda a la sala del teatre municipal es va celebrar una xerrada participativa amb el títol *Donem valor als anys!!*, organitzada per l'Ajuntament d'Artesa amb la col·laboració de l'àrea de Cultura del Consell Comarcal del Segrià.

Conferència: *Donem valor als anys!!*

SETMANA CULTURAL

Tot i que en un format reduït i limitat, aquest any hem pogut gaudir d'una petita Setmana Cultural. Els actes organitzats foren els següents:

El dimarts 1 de juny, en horari lectiu i pels alumnes de l'Escola Els Til·lers hi va haver l'actuació d'Els 4 elements, una suite per arpa i guitarra a càrrec de Berta Puigdemasa a l'arpa i d'Ivan Gràcia a la guitarra.

El dijous 3 de juny, també en horari lectiu per tots els carrers del poble, el grup de dibuix USK Lleida i el grup de pintura d'Artesa de Lleida van donar a a l'alumnat de l'escola Els Til·lers molts consells per millorar la seva tècnica de dibuix.

També el dijous 3 de juny, a 2/4 de 9 del vespre, però a la Sala del Teatre Municipal, es va celebrar la conferència *Comunicació no verbal* a càrrec de Cristian Mòdol.

El divendres 4 de juny, hi va haver portes obertes al Museu Arqueològic d'Artesa de Lleida.

El dissabte 5 de juny, a la sala del Teatre Municipal, *Scape room* pels majors de 12 anys.

El diumenge 6 de juny, representació de l'espectacle *Shakespeare i Cervantes en concert* a càrrec de Pep Planas, Maria Altadill, Felip Sánchez i Santi Mirón.

Aquest mateix dia, es va instal·lar una taula de comerç just a càrrec del grup de Càrites d'Artesa de Lleida.

ASSEMBLEA DE LA PANIFICADORA

El passat diumenge 13 de juny, es va dur a terme una nova Assemblea general ordinària de socis i sòcies de la Cooperativa del Camp Comarcal les Garrigues "La Panificadora", on hi estan convidats tots els membres de la cooperativa dels diferents pobles que en formen part. L'assemblea es va iniciar a partir de 2/4 de 12 del matí. L'assemblea, la número 40, per primer cop es va celebrar de forma telemàtica degut a les mesures sanitàries derivades de la pandèmia mundial.

MINUT DE SILENCI

El dilluns 14 de juny, abans del ple municipal, es va convocar un nou minut de silenci en contra de la violència masclista, en aquesta ocasió, per l'assassinat presumptament a mans del seu pare, de dues nenes a Tenerife. Entre tots hem d'aconseguir que aquesta xacra desaparegui d'un cop de la nostra societat.

OBERTURA DE LES PISCINES

El 17 de juny, uns dies abans del que acostumava a ser usual, es va inaugurar la temporada de bany a les piscines municipals. Per problemes en el nou sistema per aconseguir els abonaments de temporada, els primers dies, fins al diumenge 20 de juny, l'entrada al recinte de les piscines fou gratuïta.

Les primeres setmanes es tancava l'accés a les piscines durant un parell d'hores al migdia, però a partir del mes de juliol es va retornar a l'horari habitual de 11 a 21 hores.

Aquest any tampoc estarà vigent el conveni amb els pobles veïns per poder accedir amb el mateix abonament a les piscines d'altres poblacions.

FINAL DE CURS

Amb l'arribada del mes de juny, arriba un dels moments més esperats pels nens i nenes de tota arreu: el final de curs. Ha estat un curs molt complicat que amb l'esforç de tota la comunitat educativa s'ha pogut superar.

A l'escola Els Til·lers l'alumnat de 6è, per acomiadar-se dels que han estat fins al 22 de juny els seus companys d'escola, amb els diners aconseguits amb el projecte d'emprenedoria que han dut a terme durant tot l'any, van instal·lar un inflable per a que tot l'alumnat de l'escola en gaudissin per torns.

A la Llar d'infants, però, no es va poder fer el tradicional festival de final de curs. En canvi sí que es van realitzar les audicions de final de curs de l'Escola de Música Municipal.

REVETLLA DE SANT JOAN

Per la tarda de la revetlla de Sant Joan l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar, a les 8 de la tarda a la sala del Teatre Municipal, un espectacle que combina el gènere del monòleg d'humor i les acrobàcies a ritme de *rock and roll*. Però el plat principal de la nit fou l'arribada de la Flama del Canigó que un any més l'Associació Esportiva Superbé es va encarregar de fer arribar al nostre poble.

Així a 2/4 de 12 de la nit, després de la lectura del manifest de la Flama, a càrrec de Felip Gallart, es va encendre la foguera de Sant Joan i el Griu i els seus diablons ens van obsequiar amb un correfoc estàtic.

CINEMA

Dia	Pel·lícula
2 de maig	El meu germà persegueix dinosaures
9 de maig	Uno para todas
23 de maig	Corre como una chica
30 de maig	El profesor de persa
13 de juny	Fantasy island
20 de juny	Un beau soleil intérieur
27 de juny	Y llovieron pájaros

OBRES AL CAMP DE FUTBOL

Durant aquests darreres setmanes s'han dut a terme el resseminat de l'herba del camp de futbol. Aprofitant aquest fet, també s'ha intentat anivellar millor el camp, així com millorar el drenatge i intentar eliminar les males herbes.

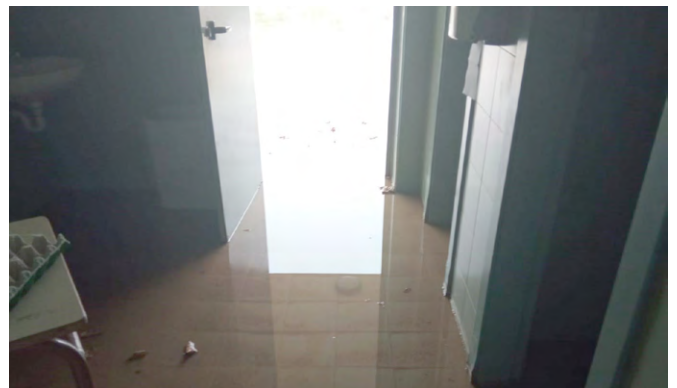

MILLORES DE L'ENLLUMENAT

A l'aparcament del recinte de les piscines, durant la segona quinzena del mes de juny, s'han realitzat unes obres de millora en la xarxa de subministrament elèctric del recinte i voltants.

MANTENIMENT DEL POBLE

A mitjans del mes de juny va caure la primera tronada forta de la temporada que va provocar moltes petites inundacions provocades, a part de la forta intensitat d'aigua caiguda, per la falta de neteja dels embornals, provocant diverses incidències com ara al carrer Sant Ramon, a la carretera a la zona del Teatre Municipal o a les escoles. Esperem que la pròxima forta arribi amb els embornals nets.

A La Femosa 211 donàvem compte de l'existència d'un clot al costat d'un pou de registre al camí d'Albatàrrec. Han passat dos mesos i continua havent-hi el clot, amb el perill que representa pel vehicles que hi passen. Esperem que al pròxim número de la revista puguem escriure que el clot ha estat reparat.

Reprement amb l'incivisme, en les darreres setmanes s'han deixat abandonades bosses de brossa a la zona de l'alzina que hi ha a les Cadolles.

Sobta que la planificació de l'ajuntament, que suposem que hi ha, de les esporgues dels arbres del poble, tingui en compte l'esporga selectiva d'arbres com ha passat al passeig de Sant Ramon.

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa

FI DEL CURS 2020-2021 DE L'ESCOLA

Escola els Til·lers

Aquest 2020-2021 ha estat un curs de reptes, però que finalment els hem superat, i que estem molt contentes per l'esforç que heu fet famílies, nens i nenes, mestres, monitores de menjador i cuinera, servei de transport, AMPA, Ajuntament d'Artesa...

GRÀCIES A TOTES I TOTS!

Vam acomiadar aquest curs el passat dia 22 de juny. Els i les alumnes de sisè ens van regalar un inflable per passar-ho molt bé! Amb els diners d'emprenedoria i una ajuda de l'Ajuntament, l'empresa GYM va muntar un superinflable amb moltes activitats i que vam gaudir totes i tots.

Després, a les 12:15 vam convidar a les famílies dels alumnes de 6è a participar presencialment de l'acte de comiat d'aquests alumnes. També el vam emetre per internet tant per les famílies que no podien assistir com pels companys i companyes de l'escola que no podien estar-hi per les mesures Covid. Es va emetre un vídeo que els i les alumnes de 6è van gravar amb ajuda dels mestres del curs; van ballar dos dels Balls de Bastons de Lleida: "Tirititero" i "Pastora La Galana"; va haver-hi parlaments de la direcció, una mare en representació de les famílies i els mateixos alumnes. Després de tot això es va fer l'entrega d'orles. És el moment més solemne perquè és molt emotiu veure com aquests nois i noies han tancat la seva etapa de l'escola i en comencen una de nova als respectius instituts. Els hi desitgem molta sort i que tinguin un bon camí!

En retrobem el pròxim curs!

Interpretació del ball de bastons de Lleida

Lliurament d'orles als i les alumnes de 6è.

Interpretació del ball de bastons de Lleida

UNA QUEIXA FORMAL

Antoni Garròs Solé

Redacció de La Femosa permeteu-me que us enviï “una queixa formal” al senyor Alcalde, que espero llegeixi si la voleu publicar :

Senyor Alcalde, gràcies per recordar-se de nosaltres el dia de Sant Isidre patró de Madrid. Us recordo que la Verge del Pilar, 12 d'Octubre, ho és de Saragossa, i sant Llorenç 10 d'Agost, d'Osca! I el segon diumenge de Maig és la Verge dels Desemparats que ho és de València! O el patró de Madrid és més important que els i les de la Corona de Catalunya Aragó i Balears junts? M'oblidava de les Verges del Lluç a Mallorca i Toro a Menorca! De totes maneres gràcies! Però no vau estar gens encertat amb els “arrugats”! No sé si això és un cop directe! Vull creure que no. Molt bé ja ho sé que tinc la mà esquerra arrugada per l'ictus i altres coses arrugades pels anys! Però no calia fer com va fer Quevedo. Va presentar a la reina una safata amb una rosa vermella i un clavell blanc i li va dir: *entre el clavel y la rosa doña ISABEL es coja y entre la rosa y el clavel es coja doña Isabel*. I la reina es deia Isabel i era coixa (en castellà coja!). Però aquesta paraula estava prohibida dir-la al seu davant sota pena de presó i expropiació de bens! I ell li ho va dir dues vegades i es va guanyar un sopar, i la reina contenta pel calambur que li havia dedicat. No és res rar que un descendent directe seu, Béquer, el de les orenetes, ho dubtaria. Però això és un altre tema! Digués allò de: *lo siento, no volverá a pasar*. No se si deia que no tornaria

a caçar o a caçar amb dues escopetes. Una que li guardava el seu ajudant de camp i l'altra la Korina. Que fa de pobre que un rei cací només amb una escopeta! No es preocupi que, com tinc molèsties en engolir per culpa de l'ictus, me'ls menjaré, els arrugats, ben sucats amb la llet per esmorzar! Però una altra vegada tingui més vista o millor assessorament en donar un obsequi!

Atentament Antoni Garròs i Solé i recordi que Sant Galderic, el 16 d'octubre, és el patró dels pagesos catalans, i aquest no necessitava àngels per llaurar! Treballava amb els seus germans i llauraven amb bous i ells menaven la rella! Gràcies! Ja li diré un altre dia si són bons (els “arrugats”) que ara encara estan a l'estoig! I no vull dir una no veritat (són molt bons que segur ho són). Un altre dia, si m'ho permet li parlaré dels passos zebra! I de com es veuen des del nivell de la cadira de rodes i la seva utilitat per a nosaltres els cadiraies! Un encert? I perquè no consultar-ho primer?

Com sempre, moltes gràcies. Signat: Antoni, que celebra el sant el dia 17 de gener, el sant dels rucs! I si s'acaba la Covid queda convidat a un cafè a casa, que l'Anabel el fa molt bo i els pastissos no diguem! I no s'accepten regals físics aquell dia, que el millor regal és sempre estar junts! Perdó, però no és cap lema polític encara que ho sembli! Que les paraules encara són lliures!

ESQUEIXOS TORNASOLATS

M. Assumpció Cornadó Lladó

*Alço la mirada
vers un cel que avui
ha canviat de color,
el blau s'ha fet fonedís,
i tot és gris
com les pedres que aguanten
les parets de les cases
i junt amb elles,
les nostres esperances.*

*Amb la seva companyia,
vola el meu pensament,
amb matisos de colors
que no detura ni el vent.
Muntanya a munt i cel enllà,
a l'alba o a la vesprada,
esperances que m'omplen el cor
d'esqueixos tornassolats
i és llavors quan tot reviu!!!*

XERINOLA, EL NOU CAVA D'ARTESA

Consell Rector de La Comasala

La vida no consisteix a esperar que la tempesta amaini, sinó a aprendre a ballar sota la pluja. Això és el que vàrem pensar des de La Comasala quan llançàrem el *Xerinola*, el cava d'Artesa de Lleida, ja que des de la cooperativa volíem posar una mica de llum en aquesta època tan fosca.

L'objectiu principal d'estrenar un cava enmig d'aquesta maleïda pandèmia era oferir als veïns i veïnes d'Artesa una nova eina amb la qual poder festejar. S'ha de tenir en compte que quan corren temps difícils és quan més convé celebrar les petites alegries de la vida. Per conseqüent, vàrem decidir produir la beguda festiva per excel·lència: el cava.

Però no podia ser un cava qualsevol, havia de ser un xampany que representés el nostre poble, és a dir, que partís d'arrels catalanes, tradició agrària i, sobretot, un gust per llepar-se'n els dits. Així doncs, amb aquestes directrius entre cella i cella ho vàrem tenir clar, el cava només podia ser d'un únic lloc d'entre el món sencer; la capital catalana dels vins escumosos: Sant Sadurní d'Anoia.

Després de triar i remenar entre els millors cellers de l'Alt Penedès, vàrem escollir quatre dels millors caves de la província per sotmetre'ls al judici més sever que hi ha: la valoració popular dels artesencs i artesenesques.

Era evident que si volíem fer un producte que aixequés els ànims del poble, tant dels veïns com de les veïnes, havíem de participar en el procés. Així és com vam contactar amb alguns clients de la cooperativa que sabíem que els agradava el cava i vam organitzar un tast.

Afortunadament, l'examen enològic va donar els seus fruits i per votació popular vàrem escollir el millor dels quatre caves. En aquell moment no ho sabíem, però allí va néixer el que avui en dia coneixem com a cava *Xerinola*.

Una vegada escollit el vi escumós, quedava vestir-lo, és a dir, decidir quines imatges reforçarien el missatge d'alegria i festivitat que volíem llençar a la vila. Val a dir que l'elecció va ser fàcil. Pensa-hi un moment, què et ve a la ment quan sumes els conceptes: festa, alegria i Artesa de Lleida? Òbviament, el nostre estimat Griu.

Ja fa molt de temps que el Griu és un dels símbols més importants de la nostra població. L'animal meitat àguila, meitat lleó, ha aconseguit un fenomen realment extraordinari en la nostra petita localitat; reunir tant petits com grans al seu voltant. I no només això, sinó que gràcies al Festival d'Enceses ha aconseguit posar Artesa al mapa de Catalunya. Per tot això és que el Griu se'l considera un animal fantàstic.

A més, sabeu què va dir mossèn *Don Pérignon* quan va descobrir el cava? Amb els ulls oberts com unes taronges va afirmar que s'estava bevent les estrelles. Doncs nosaltres perseguíem un objectiu similar, que quan la gent d'Artesa tastés el *Xerinola* pensés que estava ingerint les espurnes de joia i alegria que desprèn el Griu sempre que crema.

Per acabar, amb el producte i l'embalatge ja definits, vàrem posar fil a l'agulla i des de la revetlla de Sant Joan a La Comasala ja es pot gaudir del *Xerinola*, el cava d'Artesa de Lleida, un xampany que esperem que ajudi els veïns i veïnes de la nostra localitat a fer dels bons moments uns de millors.

ELECCIONS AL MÓN RURAL

Joan Gallart Nadal

El 25 i 26 de març, els sindicats agraris UP, JARC, UPA, i ASAJA, s'han presentat a les eleccions sindicals agràries demanant el nostre vot i suport per defensar-nos de forma enèrgica, davant d'una societat amb una visió cada dia més urbanita.

Tots els sindicats amb els seus programes prometen defensar els pagesos i pageses i la ramaderia, davant de les institucions catalanes, nacionals i europees amb l'objectiu d'enfortir el món rural.

El 25 de març havent rebut les pertinents notificacions i demanda del meu vot, em persono, tot i la conjuntura actual de la COVID, davant de la seu del Departament d'Agricultura on sembla que els sindicats rendeixen el que anomenaríem en castellà "pleitesia", o dit en català, homenatge o compliment...

Jo, pagès de professió i vocació, tot i haver fet un pas al costat, ja que he hagut d'enfrontar-me al meu major temor, la jubilació, segueixo al peu del canó en la guarda i cura de les finques per tal que puguin continuar sent fèrtils pel futur de la família del meu fill, agricultor també de professió.

Lliuro el meu DNI convençut d'exercir el meu vot, i sota una trista sorpresa, em diuen que no puc votar perquè ja no estic censat com a agricultor. Efectivament en el moment que decideixo traspasar la titularitat de la meva activitat agrària al meu fill, per passar a ser un agricultor de segona a les ordres de la nova generació, perdo tot el dret a poder participar i opinar sobre el nou món agrari. Si bé és cert que les feines de primera hora ja les delego, cada dia em llevo amb la intenció de fer les tasques que em toquen com un treballador agrari més perquè les finques de casa, estiguin o no dins la meva titularitat, puguin continuar donant el fruit del nostre esforç.

He dedicat tot el meu temps al món rural, i ara no tinc dret ni de quedar-me en la memòria històrica ni

del que he estat ni d'on sóc. Sóc fill i net d'una família pagesa de dos-cents anys d'història, d'antecessors parcera, al costat sempre de la millora del camp. Promotor sempre de la millora del reg als inicis del Canal d'Urgell. He treballat de sol a sol amb el padrí i el pare per preparar les terres del Saladar i del salobre més intens amb una voluntat sempre de convertir unes terres pobres, per acabar als anys seixanta cap a una millor proporció del regadiu vers unes terres de secà que envoltaven tot el terme municipal d'Artesa de Lleida.

Sempre hem treballat i col·laborat pel poble rural creant i millorant dia a dia fins a aconseguir una empresa familiar agrària. Fill d'un grup de colonització el 1915, membre d'una SAT, soci de la Cooperativa la Comasala. Sempre he aplicat totes les millores a les finques agrícoles i amb la maquinària m'he aplicat cap als projectes de futur. Tot aquest esforç perquè al final pugui tenir un ingrés per jubilació que m'obliga dia a dia a continuar al costat del camp.

Finalment, veient que sentia que aquestes eleccions a les cambres el meu vot podria ajudar a canviar aquells que diuen que ens representen, quan intento exercir el meu dret a vot, em diuen que vostè no està censat com a pagès.

Si a Catalunya només som 20609 els pagesos que tenen dret a vot, en aquestes eleccions només han participat el 35%. Pot ser que el món rural no se senti representat per aquests sindicats, o bé al món rural se li ha de donar més veu més enllà dels titulars de les DUNS. La riquesa dels pobles i de les comarques la donen totes les persones que ens aixequem cada dia per estar al costat dels nostres fills i filles, ajudar a mantenir les famílies agràries i així mantenim les finques i les zones rurals, i contribuïm a la riquesa d'aquest país, avis i àvies, pares i mares, fills i filles del món rural, i treballadors del camp de tot el país.

Per això us demano a totes i tots els dirigents que ara que esteu al capdavant dels sindicats agraris, que no oblideu el passat, no el deixeu arraconat. Aquesta gent del passat agrari, que ara els dieu que no existeixen, continuen treballant per tots vosaltres, encara que ja no hi vulgueu comptar.

Som molts més els que treballem, produïm i movem la pagesia i tenim el dret a opinar i a donar suport!

ENFADAT AMB EL MÓN

Antoni Garròs Solé

Avui escric molt enfadat amb el món, després de llegir un titular d'allò més estúpid, però per desgràcia real: «*arxivat el cas del noi que va perdre la visió d'un ull per no poder esbrinar exactament qui va desaparar*». Només faltaria que qui va rebre l'impacte, i amb el mal que deu fer, hagués dit amb flegma britànica: *- un moment, que apunto el numero del causant!*

Si un dia m'ho permetes et diré les vegades que he plorat de nit per casos i patinades de doctors en medicina, però més totxos que la sola de la meva sabata i que et puc dir amb nom i càrrecs que tenen! per cert no ens coneixem i només he parlat amb tu una vegada, un dia que feies de porter a les piscines i jo duia els nets i vaig veure un cartell on hi deia que els menors havien d'anar acompanyats, et vaig preguntar si podia marxar i em vas respondre que sí i "tranquil, que si passa alguna cosa rara ja et telefonaré, i a l'arribar a casa em van dir que el de la porta era el Curial. I ara, però, m'has posat el llistó molt alt veient el bé que condueixes! Per allò de: *si ell pot conduir, jo també caminaré!* i cada dia ho faig una mica. *olé tus...!*

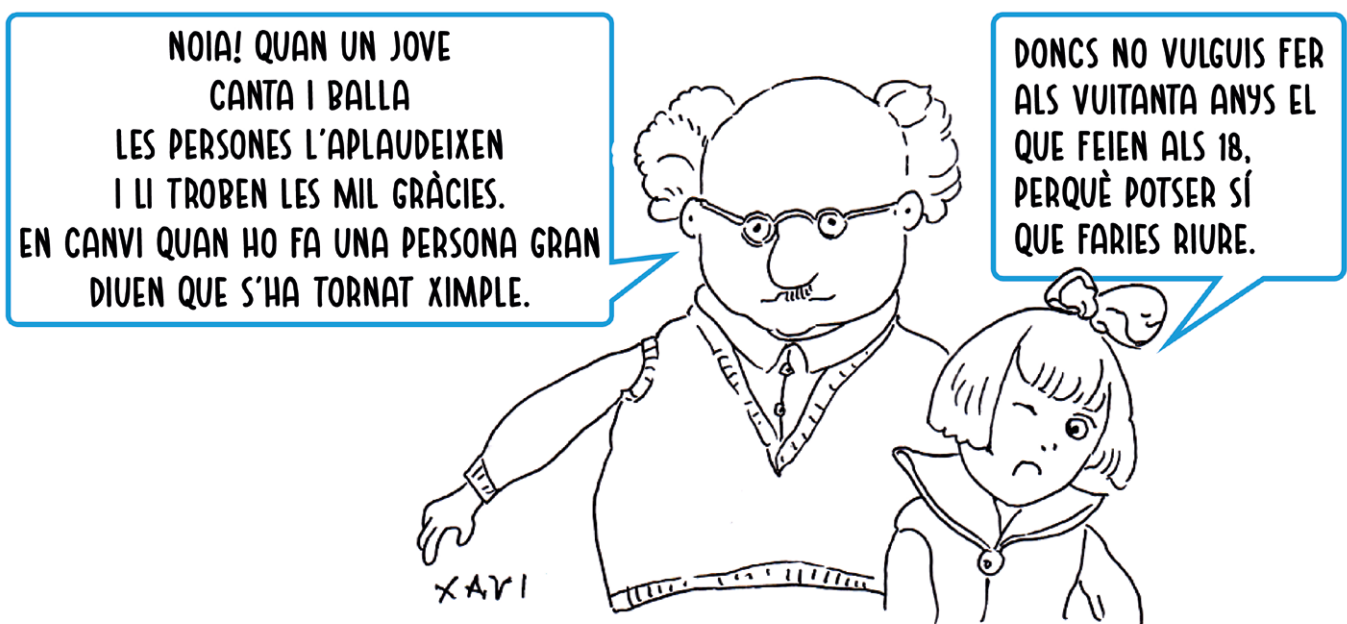
ho sento, però em surt en castellà, que només el parlo que amb la teva padrina que està molt joiosa de tu, i els teus pares no dic!! Però aquesta situació d'ictus m'ha permès descobrir amics que no sabia que tenia i veure que els que creia amics, per culpa de la Covid no saben que per telèfon la Covid no s'encomana! El meu mòbil, és digital, un dit per obrir-lo, el mateix per buscar l'agenda i amb el mateix dit pulsar el nom de qui vull parlar. No cal dir-te que el telèfon és del primers que es van fabricar i té encara menys memòria que jo, però els altres telèfons no els entenc!

Et desitjo molta sort ! encara que ara hagi ensopegat amb l'article 33 del *fuero de los espanyoles*, el 26 pels catalans, que venia a dir més o menys: que tothom tenia drets i llibertats sempre i quan no atemptessin *!contra la llibertat espiritual, social i la unidad de España!*, com si diguessin: és permès tot allò que no em toqui el..., en singular, perquè deien que només en tenia un!

27 de maig de 2021

HUMOR, L'AVI I LA NETA

Xavi

CALIU CIENTÍFIC ARTESENC

Joel Minguet López

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), l'índex de desenvolupament humà és un indicador estadístic utilitzat a gran escala per tal d'avaluar el desenvolupament a nivell mundial. Tres aspectes es tenen en compte: la salut, l'educació i el nivell econòmic. La riquesa en recursos naturals (aliments, combustibles, materials valuosos, etc.) juga, doncs, un paper fonamental en el desenvolupament humà.

La matèria ha jugat sempre un rol limitant per l'ésser humà al llarg del desenvolupament i complexificació de la nostra societat. Així doncs, per tal d'entendre la societat actual i les eines de les quals disposem hem d'entendre la progressió, en concepte de materials, al llarg de la història.

Sempre m'ha captivat entendre tot allò que m'envolta i transmetre-ho a les persones del meu voltant. És per això que aquests articles pretenen divulgar certes curiositats científiques sobre la matèria que he anat acumulant al llarg dels anys. Començant per l'edat de pedra, passant per la metal·lúrgia fins arribar a materials més recents, em sembla interessant alimentar la curiositat científica dels més valents.

Endinsem-nos, doncs, en la ciència de manera accessible i apassionada, apropem-nos al seu caliu reconfortant i proper!

COURE

La torba i el seu rol en el popular fenomen anomenat Canvi Climàtic van ser els protagonistes del darrer article de Caliu Científic Artesenc. Partint de la interacció entre els gasos hivernacle i la radiació infraroja procedent del Sol, vam poder endinsar-nos en el cicle del Carboni en el planeta Terra i el seu rol en el popular Canvi Climàtic. En aquest sentit, vam constatar l'existència de diversos reservoris de Carboni a escala planetària (atmosfera, litosfera, biosfera i hidrosfera) i el pronunciat desequilibri que han induït les activitats humanes en els intercanvis naturals entre aquests. Finalment, vam reforçar la necessitat inequívoca de repensar la nostra manera de viure per tal de reduir individualment la nostra empremta de Carboni en el planeta que ens acull.

Els materials o processos que han estat protagonistes del Caliu Científic Artesenc fins al dia d'avui (fusta, foc, aigua i torba) es caracteritzen per ésser fàcilment accessibles a la naturalesa. La seva disponibilitat en el medi natural i les seves interessants propietats, sense necessitat de tractaments específics complexos, van possibilitar canvis dràstics en la manera de viure dels individus prehistòrics. L'ús i tractament d'aquest tipus de materials van anar lligats a una complexificació de la vida humana prehistòrica, desembocant en la construcció de les primeres vivendes, l'aparició de l'agricultura i la ramaderia i la voluntat de sedentarització de l'espècie humana. De la mà de la sedentarització de la població van aparèixer noves necessitats, entre les quals destaca la necessitat de trobar llocs d'assentament i terres de cultiu. Dues preguntes necessitaven resposta: *"per què resignar-se a viure en un lloc amb escassetat de recursos naturals i terres fructíferes quan la migració em permet una vida sense complicacions?"* i *"per què construir i desenvolupar amb les meves pròpies mans un poblat (habitatges, camps de conreu, etc.) quan puc usurpar un poblat ja existent?"*. La necessitat de defensar-se d'usurpadors oportunistes va marcar l'inici de la militarització de la societat i, per tant, la necessitat d'armament lleuger i eficaç. La recerca de nous materials per donar resposta a les noves necessitats dels pobles primitius sedentaris va provocar un creixent interès pels processos d'extracció, fabricació i ús del Coure. Això va representar l'inici de l'era dels Metalls, als voltants de l'any 4000 a.C.

L'inici de la metal·lúrgia (treball amb metalls) amb el Coure s'explica per diverses raons, dues de les quals seran esmentades en aquest article. La primera rau senzillament en el fet que es pot trobar en forma nativa (pur) a la natura, així com els seus homònims l'or i la plata. Això no és casual, com tampoc és casual que el Coure (Cu), la Plata (Ag) i l'Or (Au) es trobin en el mateix grup de la taula periòdica.

1 H																	2 He						
3 Li	4 Be																	5 B	6 C	7 N	8 O	9 F	10 Ne
11 Na	12 Mg																	13 Al	14 Si	15 P	16 S	17 Cl	18 Ar
19 K	20 Ca	21 Sc	22 Ti	23 V	24 Cr	25 Mn	26 Fe	27 Co	28 Ni	29 Cu	30 Zn	31 Ga	32 Ge	33 As	34 Se	35 Br	36 Kr						
37 Rb	38 Sr	39 Y	40 Zr	41 Nb	42 Mo	43 Tc	44 Ru	45 Rh	46 Pd	47 Ag	48 Cd	49 In	50 Sn	51 Sb	52 Te	53 I	54 Xe						
55 Cs	56 Ba		72 Hf	73 Ta	74 W	75 Re	76 Os	77 Ir	78 Pt	79 Au	80 Hg	81 Tl	82 Pb	83 Bi	84 Po	85 At	86 Rn						
87 Fr	88 Ra		104 Rf	105 Db	106 Sg	107 Bh	108 Hs	109 Mt	110 Ds	111 Rg	112 Cn	113 Nh	114 Fl	115 Mc	116 Lv	117 Ts	118 Og						
Lantànids		57 La	58 Ce	59 Pr	60 Nd	61 Pm	62 Sm	63 Eu	64 Gd	65 Tb	66 Dy	67 Ho	68 Er	69 Tm	70 Yb	71 Lu							
Actínids		89 Ac	90 Th	91 Pa	92 U	93 Np	94 Pu	95 Am	96 Cm	97 Bk	98 Cf	99 Es	100 Fm	101 Md	102 No	103 Lr							

Figura 1: Taula periòdica dels elements. El grup 11, on trobem tant el Coure (Cu), la plata (Ag) com l'or (Au) es troba encerclat.

De la mateixa manera com els éssers humans cerquem situacions d'estabilitat (familiar, econòmica, professional, etc.) mitjançant la unió de forces i individus (col·lectivitats o grups), els elements químics experimenten necessitats similars. És a dir, qualsevol element químic tendirà a cercar estats d'estabilitat mitjançant la seva unió/reacció amb altres elements. En aquest sentit, els estats d'estabilitat venen condicionats per les condicions físiques de l'entorn (pressió, temperatura, humitat, etc.). Una certa reacció entre elements serà accelerada o inhibida en funció del medi en què es trobin.

Sigui com sigui, són pocs els elements químics que podem trobar aïllats (en forma nativa) a la naturalesa. La gran majoria d'elements els trobem units amb altres elements, fet que els procura una estabilitat superior. En altres paraules, són pocs els elements suficientment estables en el medi natural com per trobar-los de manera aïllada. Malgrat que explicar-ne les causes està fora de l'abast d'aquest article, destacarem que, pel que fa als elements metàl·lics de transició (pertanyents als grups 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 o 12 de la taula periòdica), els elements del grup 11 tenen característiques subatòmiques especials que els aporten una estabilitat interessant. Aquestes característiques fan que, tant el Coure com la Plata i l'Or, els puguem trobar en forma nativa a la natura, tot i que sigui en petites quantitats.

Figura 2: Coure natiu tal com es troba a la natura

La segona raó rau que és un material molt dúctil i mal·leable. Sense entrar en detalls, aquestes propietats fan que pugui ser deformat de manera molt important sense trencar-se. En aquest sentit, sense ni tan sols la necessitat d'aplicar-hi tractaments tèrmics, el Coure podia ser modelat a temperatura ambient colpejant-lo mitjançant tècniques de martellejat. Si ens hi fixem bé, la seva ductilitat i mal·leabilitat permet en l'actualitat l'obtenció d'estructures a base de Coure en forma de fil o làmina d'una manera relativament fàcil (Figura 3).

Figura 3: Estructures filamentàries i laminars obtingudes amb Coure.

Per explicar aquestes propietats mecàniques cal situar-se a l'escala atòmica i observar com els àtoms de Coure es troben organitzats entre ells. És a dir, cal agafar un fil de Coure natiu d'un metre de llarg i dividir-lo aproximadament mil milions de vegades (10^9 vegades), per analitzar com és cadascuna d'aquestes parts. Els materials a l'estat sòlid s'acostumen a classificar entre:

- **Cristal·lins**

Els àtoms es troben organitzats seguint un patró repetitiu en el material. És a dir, el material està d'una certa manera ordenat.

- **Amorfs**

Els àtoms es troben disposats de manera totalment aleatòria en el material. És a dir, el material està totalment desordenat.

- **Semi-cristal·lins**

Podrem trobar zones en el material on els àtoms es trobin ordenats i zones on es trobin desordenats. És a dir, el material està més o menys ordenat en funció de la zona on ens situem.

En la Figura 4 podem observar una representació esquemàtica d'un material sòlid cristal·lí (esquerra) i un material sòlid amorf (dreta).

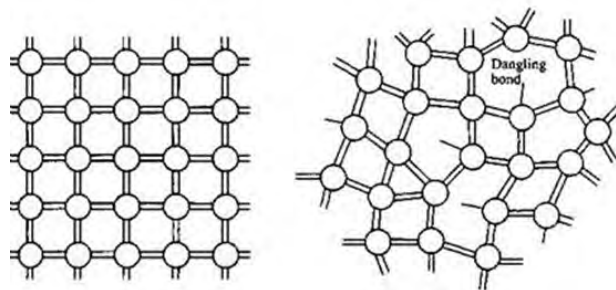

Figura 4: Esquerra: estructura cristal·lina. Dreta: estructura amorfa.

Pel que fa als materials cristal·lins, els àtoms es poden trobar organitzats de diverses maneres. Per exemple, en certs materials els àtoms formaran cubs, en altres formaran hexàgons, etc. Les diferents maneres d'organitzar-se dels àtoms en un material cristal·lí, es troben recollides en el que s'anomena "xarxes de Bravais", en honor al físic francès Auguste Bravais. En aquest sentit, el Coure natiu és un material cristal·lí amb una estructura cúbica centrada, que es presenta en la Figura 5, on els punts negres representen àtoms de Coure. Això, entre altres coses, el converteix en un material metàl·lic amb certa facilitat per ser modelat.

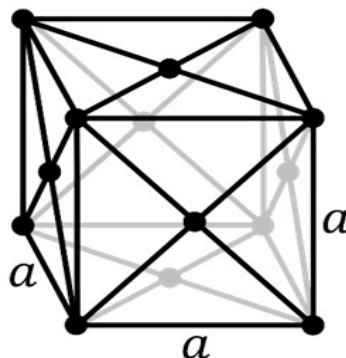

Figura 5: Estructura cristal·logràfica del Coure

En conclusió, la voluntat de sedentarització i la complexificació de les societats prehistòriques va induir l'aparició de noves necessitats en les vides dels nostres avantpassats llunyans. Per tal de satisfer aquestes necessitats, l'humà prehistòric va començar a experimentar amb el coure, fet que va representar l'inici de l'era dels Metalls als voltants de l'any 4000 aC. En aquest sentit, trobem el punt de partida de la metal·lúrgia amb les experimentacions amb coure per diverses raons. Entre aquestes, cal destacar el fet que el coure es pot trobar de forma nativa en la naturalesa. Això és degut a les seves propietats subatòmiques, que li procuren una estabilitat important en certes condicions del medi natural. Així mateix, cal destacar la

facilitat de modelatge d'aquest material. El coure pur pot ser modelat mitjançant tècniques de martellejat sense cap mena de tractament tèrmic, fet que s'explica per les seves propietats micro o nano-estructurals. En particular, hem pogut discutir breument diferents estats nano-estructurals possibles en un material en estat sòlid. Partint d'organitzacions atòmiques perfectament ordenades fins a arribar a estructures completament desordenades, hem introduït els estats cristal·lins (completament ordenats), semicristal·lins i amorfs (completament desordenats) dels sòlids. Destacarem que la manera com els àtoms en un cert material es troben organitzats jugarà un rol primordial en les seves propietats mecàniques. Per entendre doncs les característiques d'un material en l'escala humana, intentar esbrinar les seves característiques en una escala atòmica (109 vegades més petita) serà sempre un bon exercici.

Fonts bibliogràfiques:

Yuval Noah Harari (2014). "Sàpiens". Edicions 62.

Superprof Ressources, "Que sait-on sur le cuivre, ce métal ancestral?", consultat el 10/05/2021. URL: https://www.superprof.fr/ressources/scolaire/physique-chimie/tout-niveau/tableau-periodique/metal-rouge.html#chapitre_presence-a-etat-naturel

Materialschemist, Jonathan Zander, "Native copper macro", consultat el 10/05/2021. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Native_Copper_Macro_Digon3.jpg

Biolulia, "La humanitat i l'ús dels materials", consultat el 15/05/2021. URL: <https://biolulia.wordpress.com/ciencies-per-al-mon-contemporani/tema-8-de-ledat-de-pedra-a-la-nanotecnologia/8-1-la-humanitat-i-lus-dels-materials/>

"Physical properties of n-doped hydrogenated silicon thin film as back and front Surface field in Silicon Heterojunction Solar Cells", consultat el 15/05/2021. URL: https://www.researchgate.net/figure/Atomic-structure-of-the-of-a-crystalline-b-amorphous-and-c-amorphous_fig7_322356603

BYE BYE DONALD! I ARA QUÈ?

Albert Batiste Bonet

Ja fa quatre anys que reflexionàvem sobre alguna de les promeses electorals del candidat i posterior president nord-americà Donald Trump. Concretament vam debatre sobre la promesa "Recuperaré els llocs de treball" i deixàvem tres opcions a aplicar. En primer lloc prohibir les importacions, en segon lloc trobar americans que volguessin treballar pel mateix sou que els seus homòlegs estrangers i per últim aplicar aranzels. Igualment ens decantàvem per la darrera opció com la més probable i vam identificar com a principals riscos d'aquesta alternativa, l'incompliment de tractats internacionals, el risc de l'efecte en cadena i les probables pujades dels preus finals, perjudicant els consumidors.

Bé doncs, ara amb els resultats de les eleccions nord-americanes i el final del mandat d'en D. Trump és un bon moment per fer balanç. Podem començar mirant les dades obtingudes de la pàgina web U.S. Bureau of Labor Statistics, un equivalent nord-americà al nostre INE (Institut Nacional de Estadística) o Idescat (Institut d'Estadística de Catalunya), per veure l'evolució de la taxa d'atur d'USA:

	Mes/ Any	Taxa d'atur (%)
Victoria electoral de D. Trump	des-16	4,7
	des-17	4,1
	des-18	3,9
	des-19	3,5
Derrota electoral i final del mandat	des-20	6,7

Les dades són clares, en els últims tres anys la taxa d'atur s'ha reduït a USA des d'un 4,7% fins a un 3,5%. Malgrat que hi ha dades del final del mandat, la situació actual de la COVID19 altera les dades de forma rellevant i prefereixo deixar-la fora per fer una comparativa més justa.

A continuació cal afirmar que l'aplicació d'aranzels ha estat l'opció preferida de l'expresident iniciant així una política proteccionista aquests darrers quatre anys, basada en una "guerra" aranzelària amb la resta del món. La major part d'aquesta "guerra" ha estat amb la Xina, país amb el qual Estats Units té una balança comercial més desfavorable, però també ha afectat altres regions com Europa per exemple, amb l'aplicació d'un aranzel del 25% a l'oli d'oliva espanyol des del passat octubre del 2019 entre altres mesures. I com calia esperar, Xina i Europa no s'han quedat de braços plegats i

al seu torn també han aplicat aranzels més durs a diferents productes nord-americans.

Així doncs, amb les dades a la mà, podem afirmar que en els darrers quatre anys la taxa d'atur s'ha reduït. També que la política exterior d' USA ha experimentat un canvi substancial amb un discurs proteccionista i s'han aplicat diverses mesures. Hi ha relació directa? Seria necessari elaborar una anàlisi més detallada de l'evolució de la taxa d'atur, però les variables a considerar són diverses i complexes. No oblidem que la taxa d'atur està relacionat amb l'estructura econòmica de cada país, ja que en funció del pes dels seus sectors tindran més o menys impacte les mesures adoptades pels governs.

Trobo més interessant, però, parlar de la política exterior proteccionista que ha iniciat USA. En què es podria derivar totes aquestes mesures i contramesures?

Doncs sembla clara la principal conseqüència: una menorglobalització de l'economia. Recordem que de forma simple podem entendre com globalització de l'economia el gran volum d'intercanvi d'informació, productes, idees i cultures que ocasionen que els països estiguin molt més comunicats i siguin molt més dependents entre si. El principal benefici és una millor localització dels recursos econòmics i menors preus dels productes finals per la societat. Si a aquesta política proteccionista hi afegim la pandèmia actual de la COVID19, la tendència sembla agafar encara més força. Per què? Doncs un dels efectes experimentats per culpa de la COVID19 ha estat la falta puntual de subministrament en algunes indústries acostumades a treballar amb inventaris baixos, optimitzant així la seva política financera (més inventaris en el magatzem significa principalment menys diners en el banc). Tot i que val assenyalar que malgrat les dureses de les restriccions de mobilitat a nivell mundial, la disrupció ha estat menor a l'esperada. Això sí, de forma general, el cost de distribució s'ha incrementat per la menor oferta disponible, afavorint les grans empreses de distribució globals com per exemple Deutsche Post DHL.

Així doncs entre la situació de la COVID19 i els incentius de diferents governs, podem esperar un retorn de les indústries que van marxar en el seu moment? Doncs sembla una opció realista. Tot i això, la meua opinió és que aquest procés no serà ni ràpid ni tan intens com podríem pensar. Més aviat podem esperar un retorn parcial. Per què? En primer lloc, la falta de subministrament ha estat provocat per una

situació molt excepcional. En segon lloc, igual que la deslocalització de certes indústries va trigar anys a causa de la seva complexitat (assegurar la cadena de subministraments, tenir mà d'obra adequada en el nou destí, etc), una relocalització també implica la mateixa anàlisi per tal de tenir el menor impacte possible al funcionament del negoci i així assegurar la supervivència de l'empresa. I en tercer lloc, i no menys important, podran els empresaris mantenir la rendibilitat econòmica que obtenen actualment? En els últims anys, diverses companyies, especialment exportadores de productes als Estats Units, han estat presentant menors marges de beneficis, degut als aranzels aplicats. És a dir, en canvi de repercutir la totalitat d'aquests majors costos als seus clients, els empresaris han decidit guanyar menys diners i així mantenir la base de clients. Si a més a més en els anys vinents preveiem un retorn parcial de la producció a països amb majors costos laborals, això ocasionarà també uns menors guanys a l'empresari. Fins quan estarà disposat a aguantar abans de començar a incrementar preus als seus clients?

Sembla doncs que tenim un terreny preparat per veure una major inflació en els pròxims anys. Però tots aquests arguments de pujades de preus venen de la part de l'oferta (empreses) i això és només la meitat de la pel·lícula. Què passa amb l'altra meitat? Què podem esperar de la demanda (clients)? Aquí és on hi ha més dubtes. Per què la inflació sigui sostinguda i rellevant també seria necessari una major demanda de productes i serveis, però enmig d'una crisi econòmica amb moltíssima gent en situació d'atur, un 13,9% actualment a Catalunya, és raonable esperar aquesta forta demanda?

El debat està servit i totes les opinions tindran part de raó. Per tenir una referència en els últims 10 anys, la mitjana d'inflació anual mensual espanyola està situada en el +1%. Sembla baix no? Doncs sí, és la mitjana més baixa de la història! Pels propers anys podríem suposar que una major inflació podria significar que la mitjana se situés en el +3%. Tampoc sembla tant no? Però realment som conscients de quin és el seu efecte? Doncs imaginem-nos que disposem de 10.000€ en el compte bancari a dia d'avui i en els propers 4 anys la inflació se situa al +3% anualment. Doncs d'aquí 4 anys continuarem tenint els 10.000€, però en termes reals representarien 8.885€! I amb un +1%? Doncs els 10.000€ es convertirien en 9.610€.

Vigileu doncs els estalvis, no fos cas que se'ls mengi la inflació! I d'aquí a 4 anys tornem a seure plegats per reflexionar una mica sobre com ha evolucionat la situació.

OCUPA

Albert Batiste Bonet

Estava plantat i uns forts tremolors involuntaris van recórrer tot el cos. Els ulls se'm van humitejar. Després de penjar el telèfon, em vaig agafar a la taula amb els braços rígids i vaig respirar profundament, intentant recuperar el control. Efectivament havia passat. El pare ja no hi era.

Recordo abans de l'enterrament que em demanaven que digués i recordés coses bones d'ell. L'Adrià era capaç de fer-ne una llista. Jo sols pensava com era de tossut i de burxeta. Aquestes són les qualitats que sé dir del pare? Doncs quin desastre pensareu, però jo el recordo així. Estic segur que la majoria de vosaltres en tindreu més records que jo.

Amb 29 anys, crec que més o menys puc tirar 25 anys enrere. Alguns exemples podrien ser els estius a la fàbrica de gasoses de casa del padrí amb la mare, el pare, el padrí i la padrina, quina calor! Devia tenir sis o set anys. Una mica més endavant als deu o dotze, ja estava donant voltes per Puigverd i Artesa acompanyant-lo per repartir begudes amb la furgoneta i fent el canvi de les pessetes als euros. No recordo el moment exacte que va començar a treballar a la Panificadora, però sí les matinades per acompanyar-lo a repartir el pa i descobrir els pobles veïns. A partir d'aquí la cosa no canvia gaire fins que faig setze anys i ell m'aconsegueix la meva primera feina al camp. A l'època de la Universitat, de sobte em toca anar a substituir-lo pels atacs de ronyó. No era un fet recurrent, però quan passava era una setmana que tots anàvem de bòlit. Finalment l'any que ja marxava a estudiar a Barcelona el vam convèncer amb la mare que entrés a treballar a la Ginesta, ja que així no hauria d'estar remenant caixes de pa, ni fer aquells horaris tan desagradats i no faria falta comprar una nova furgoneta. Des d'aquell moment el pare va canviar. És difícil descriure-ho, però els anys abans era molt més expeditiu, sempre estava nerviós i atrafegat. A partir d'aleshores, la cosa va millorar, així que penso que la nova feina li va provar molt. Estava més obert a parlar i no imposar el seu criteri. Sembla que només us estic parlat de feina. Això és perquè el pare va treballar tota la vida, les vacances no les va gestar gaire.

Altres moments que puc recordar serien de quan m'acompanyava al futbol de ben petit, però tampoc era una de les seves passions. Quan va veure que estava còmode amb l'equip i els companys les visites als partits van ser més ocasionals. Després ja podem saltar als correfocs i al Griu, ell estava allí a primera fila, tot i que va fer una lenta retirada i els últims anys ja s'ho agafava amb més calma. Amunt i avall de Catalunya vam anar, i també ens va tocar fer el viatge a Mallorca amb furgoneta i vaixell, mentre la resta del grup va agafar l'avió. Els dissabtes al matí de la festa major eren una tortura. Ell just arribava de treballar i a mi em tocava despertar-me ressacós i anar a muntar un bar a 30, 40 o 50 graus, a ple sol de juliol. No era el que diríem la millor de les feines.

Un dels records més recents i pel qual tinc especial afecte, eren les nits dels divendres dels darrers anys. Jo arribava de Barcelona després d'estudiar o treballar. La mare marxava a ballar *country* en acabar de sopar. L'Adrià, fart d'estar a casa tota la setmana, aprofitava per sortir a fer un beure. Ens quedàvem els dos sols. Acabat l'àpat ens quedàvem asseguts a la taula de la cuina xerrant i discutint de diferents temes. No em pregunteu quins. No en recordo cap en concret, recordo hores i hores xerrant i intercanviant opinions i maneres de fer o veure les coses. La mare sovint tornava del *country* i allí ens trobava. Aquella era la senyal per acabar la xerrameca i anar a dormir.

Fa uns dies, una amiga em comentava que la seva mare la torturava amb funcions d'Excel i altres mals de cap que la tecnologia li provocava. Ja que nosaltres som més joves, ells es pensen que tenim la solució màgica en aquests aspectes. Vaig fer una mitja rialla. Malgrat que li vaig donar la raó per allò de l'empatia, per dins pensava que no sabia la sort que tenia de

poder discutir d'aquestes maneres. Amb el pare aquest tema era recurrent, quantes estones vam perdre perquè jo intentés entendre què volia fer amb aquells excels pel gra i l'ordi. Perquè sí, ell sabia què volia fer, però això d'explicar-ho als altres ja li costava més. Directament et deia necessito sumar X, Y i Z. Amb aquesta explicació començaven els mals de caps i les discussions.

He decidit que no m'agrada el costum de santificar aquells que no hi són. No ho feu amb ell. El pare no era cap sant. Penseu en l'últim cop que us el va trobar pel carrer. Segur que us va dir adéu i si no tenia pressa, us devia recordar o fer algun comentari mig rialler, mig burleta perquè us despertéssiu de la monotonia de la vida. Sabeu quina va ser una de les últimes paraules que em va dir quan vam parlar per telèfon? "Ocupa". Ho recordo molt bé, ja que li vaig fer repetir un parell de cops, perquè no l'entenia amb tot l'entubad. Malgrat que estava ingressat, ell seguia amb el seu humor burxeta i em va fer riure de la situació en la qual jo estava a casa dels padrinetes "ocupant" una casa sense Covid. Malgrat que vam parlar un parell de cops més, van ser més aviat explicacions per part nostra de com tot anava bé i les coses que anàvem fent. Veieu? Ell fins a l'últim moment va mantenir les ganes de tocar la pera als altres. Per què no el puc recordar així? No vull recordar el pare com una persona amable, generosa i sàvia. Ho era? Sí. Però si sols saps dir d'algú que és bona persona, creus de veritat que la coneixes o la coneixies? A la gent val més recordar-los amb les seves particularitats, ja que són aquestes les que les fan úniques i autèntiques. El meu pare era únic. Així que tenia molts defectes i també algunes virtuts. I em penso fer una llista amb totes elles, perquè no vull que arribi el dia en el qual sols recordi el pare com una persona bona, ja que era molt més que això.

CINEMA PARADISO

Al meu amic Ricard

Felip Gallart Fernàndez

Érem amics des que vam néixer. Havíem compartit la infantesa i bona part de la joventut, quan diuen que es consoliden els primers aprenentatges, es conformen els caràcters, les inquietuds i les passions que més et defineixen. Havíem jugat amb les mateixes joguines i als mateixos jocs. Ricard, et recordo a l'escola quan insisties en la teva pertinença al sector industrial o secundari per l'entrançable fàbrica de gasoses que vas seguir durant uns anys. Recordo que muntaves un Scalextric que t'havia dut la teva tieta i que va enriquir les nostres millors estones, quan aquest joc era una veritable raresa a les llars d'Artesa. Recordo als baixos de casa teva les guerres de sifons que fèiem. I a l'era de la meua família jugant al futbol, al flendi amb boletes de vidre, a construir cabanes, a fer pastetes d'argila, i aquelles batalles interminables amb soldadets de la Segona Guerra Mundial o d'indis i pistolers... Recordo que ens havíem dit que sempre seríem amics. I ho vam complir.

Camp de futbol del Carrer de les Hortes. Anys 70 del segle XX.

Recordo anar plegats al cinema: dues pel·lícules i el NO-DO, molts *espaghetti western*, el ball dels diumenges, el ball amb discos, les Festes Majors, una d'antològica amb la Trinca d'espectacle. Inquiets com érem vam fundar el Grup d'Esplai als primers vuitanta del segle passat i plegats vam coincidir a la Comissió de Festes quan bufaven els nous aires de llibertat i Artesa agafava embranzida i tot semblava possible.

No eres de discoteques. A tu no et va agafar la febre del dissabte nit. Preferies els diumenges tranquils del teu poble. Muntar-te la festa a Artesa amb els teus amics i amigues. La sala de

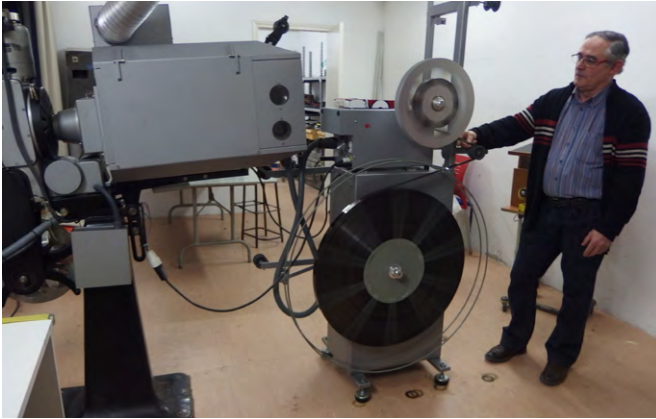
Al camp de futbol d'Albatàrrec. Anys 70 del segle XX

la Llar va esdevenir el teu espai mític, allà on vas passar les millor hores de ballaruga, sonoritzant i il·luminant espectacles o projectant el cinema en 35 mm. Crec que tot va començar de ben petit en aquell cinema de poble. En la penombra d'aquella capsa màgica vas endevinar que el teu lloc concret era aquell, que el teu espai vital era el poble. Després ja només et va caldre continuar, seguir el corrent i adaptar-te, tu i el teu poble, a les eternes giragonses del temps. I és per això que vas ser present de forma activa en gairebé totes les iniciatives culturals i d'oci d'Artesa. Un bon grapat que costa i tot d'anomenar. I és per això que engegaves sempre iniciatives, que a la colla sempre eres el motor i l'ànima de totes les trobades. Que sempre tenies benzina per emprendre nous objectius.

A mi, però, de tots els teus papers el que més m'agrada és quan feies de projeccionista del nostre cinema. Ho vas fer una colla d'anys. Era

Animació amb el Grup d'Esplai. Artesa de Lleida, principis dels anys 80 del segle XX.

El Ricard amb la màquina de cine en la darrera projecció d'una pel·lícula en 35 mm.

com si volguessis retornar tota aquella llum que t'havia entrat pels ulls quan eres un nen. Segues la llarga tradició del cinema a Artesa, avui ja centenària. Et recordo en la darrera sessió. Era 22 de febrer de 2015. Havies de tirar la darrera pel·lícula que es feia a Artesa en format de 35 mm. Una pel·lícula que no passarà a la història, però que tancava tota una etapa. Et vam venir a gravar per recollir aquell moment històric. Quan vas acabar de fer-nos l'explicació vas engegar la música de sala. Els espectadors començaven a entrar per acomodar-se i veure la pel·lícula. Per sorpresa de tots va sonar la sintonia de *Cinema Paradiso*, el millor homenatge que s'ha fet mai al cinema. Ens vas dir que era casualitat que sonés

Animació amb el Grup d'Esplai. Artesa de Lleida principis dels anys 80 del segle XX.

aquella cançó. M'ho crec. De vegades, no sabem per què, les coses s'integren i es connecten totes soles, com si formessin part d'un joc d'encisos. Era la teva pel·lícula preferida. També és la meva gran pel·lícula. Pocs dies abans del teu traspàs,

Junta del CF Futbol Artesa de Lleida. Anys 80 del segle XX.

la van passar per la televisió. Em vaig quedar a veure-la, com sempre que l'emeten. Vaig pensar en tu mentre seguia les evolucions dels seus protagonistes en aquell poble remot de Sicília, un poble que també hagués pogut ser el nostre. En un moment de la pel·lícula l'Alfredo li diu al Salvatore que la vida no és com l'hem vista al cinema. És ben cert. A la vida no hi ha una càmera que ens segueix els passos. A la vida no podem repetir ni canviar les accions. A la vida no s'assaja. La vida no té guió, ni banda sonora, ni crèdits finals. No hi ha un ordre, ni una determinada disposició d'escenes, ni els diàlegs són vius i ben definits. No té una direcció, ni un sentit. La teva prematura mort m'ho confirma, una i una altra vegada. No hi ha un sentit, ni una explicació raonable i entenedora que faci comprensible el teu final. No hi és.

No hi ha altre consol que pensar en el goig d'haver-te conegut. D'haver compartit amb tu uns quants somnis. D'haver fet un tros de camí plegats. La vida no té sentit, però pot tenir moments memorables d'amistat, d'estimació, d'afecte, de bellesa i de gaudi. I tot perquè afortunadament encara hi ha gent com tu, amic Ricard, persones que han treballat per retornar-nos aquell final apoteòsic ple de petons i abraçades. Persones que saben encendre la llanterna màgica que ens connecta amb el nostre *Cinema Paradiso*. The end.

SENSE PARAULES

Dídac Masip Prats

Pot sonar insòlit, però em veig obligat a començar aquest escrit dient que no tinc paraules. És el que em va succeir en conèixer la notícia, el dolor m'havia fet mut. Tenia el cor encongint i la llengua paralizada. També un mal regust de boca com el que et deixen tots els adeus. I més si és un adeu com el que t'hem hagut de dir, Ricard. Un adeu prematur dels que et fan persistir una amargor difícil d'empassar. A vegades somio en una vida sense adeus, només amb -«fins aviat!». Tant de bo tots els comiats ho fossin.

És dur quan t'obliguen a acomiadar-te de persones que valen la pena de veritat. D'aquelles que la vida hauria de conservar, d'aquelles que són necessàries pel bé comú. Les bondadoses, les simpàtiques i les generoses. Sí, exacte, les persones com el Ricard pensareu. Un bon home que recordaré sempre, al qual li tenia molta estima. El pare d'uns grans amics i alhora un bon amic. Juntament amb la Mireia, l'Albert i l'Adrià, formaven una gran família que em va acollir com ningú a Artesa de Lleida. Que va obrir les portes de casa seva i em va fer sentir com un més.

Ontinyent ,País Valencià, setembre del 2018

Si tanco els ulls un moment, recordo cada conversa amb ell viatjant amb el Griu i la pirotècnia a la part de darrere. Les classes de conducció, que van fer que m'aventurés a portar un remolc per dins de Barcelona. Els dies de copilot cantant a través dels seus gustos musicals. Les lliçons de com servir una bona cervesa amb tirador, i per dir-ne alguna de dolenta, com maleïa la seva tossuderia a l'hora de plegar la barra de matinada. Ensenyances que m'han vist créixer durant una etapa de la meua vida. Una adolescència i un inici de maduresa en les quals va posar un polsim de la seva manera de ser.

La veritat és que m'està costant que em surtin de dins més paraules. Dies després encara continuo mig mut. És molt gran el buit que noto i que no sé molt bé com donar-hi forma. Almenys, tot i ser breu, volia deixar-li un fragment escrit, i que així una part del meu pensament quedi estampat en tinta. Així doncs aquestes paraules es queden aquí, però el seu record hi serà sempre i a tot arreu.

Descansa en pau Ricard.

Vilafranca del Penedès, desembre del 2011.

SI LES PEDRES PARLESSIN

Josep Ma. Carrera Fornalés

Conec el Ricard d'ençà que tinc ús de raó, del patí de l'escola, del carrer amb el camió de repartiment al costat del seu pare... De ben joves ja vam coincidir en la formació del 1r Esplai per la canalla, allí ja vam començar a treballar plegats, eren els inicis de la transició política i de l'alliberament social. Ell sempre estava en la majoria d'actes relacionats amb el jovent d'aquell temps. Quan va entrar a formar part de la junta del ball, ens posava música "discos" a la sala del poble, després del cinema, sempre estava trastejant amunt i avall, sempre en portava una de cap.

La nostra relació més propera va sorgir abans de casar-nos, ja que les nostres dones són de la mateixa quinta i això va fer que s'establís una relació d'amistat que sempre ha perdurat. En aquella època el Josep Maria de la Sumpta era el regidor de Cultura i ens va proposar d'entrar a formar part de la Junta de la Comissió de Festes, junt amb el Felip Olomí i l'Antònio Solé, ja que sempre érem a tot arreu, tots festejàvem al poble i a tots els actes que feien nosaltres hi érem!! En aquell temps la Comissió de Festes no rutllava gaire bé, els socis pagaven una quota per accedir a les activitats, bàsicament es feia cinema, la situació era enrevessada, ja que l'edifici pertanyia al *Sindicato de Labradores y Ganaderos* anomenat "*Hogar del Productor*".

La Junta de la Comissió de Festes gestionava la Sala de la Llar i la sala de màquines del cinema; de la resta de l'edifici no es podia aprofitar res, tot estava obsolet, mig abandonat i en molt mal estat, així i tot la il·lusió per fer coses i per aguantar l'activitat a la sala era un repte apassionant, ens anava la marxa!! Cal pensar que el cinema del nostre poble va poder resistir mentre vàiem la desaparició constant de tots els cinemes de la resta pobles. Vam aconseguir formar un col·lectiu cooperativista de 5 pobles per oferir un cinema de primer nivell amb pel·lícules de 35 mm, i no vam deixar de fer cinema cap diumenge. Vam renovar la màquina, el so... Cada vegada que es podia fer ball, en fèiem, especialment a les festes més assenyalades. Organitzàvem les festes de Nadal i Cap d'Any. Cal dir que els primers sis anys, la nostra activitat va ser deficitària, però l'Ajuntament sempre ens va fer costat cobrint el dèficit. Amb la millora de la qualitat dels actes vam augmentar el nombre de socis fins a arribar

a ser autosuficients, tot un mèrit tractant-se de la cultura. Aquesta Comissió de Festes va durar 9 llargs anys i va intercedir perquè l'edifici del "*Hogar del Productor*" passés definitivament a mans de l'Ajuntament, ja que era l'única solució a tots els problemes que es generaven i així podríem garantir que l'edifici continués sent, la referència cultural i social del nostre poble.

El Ricard amb l'antic camió de repartir begudes

La meva relació i complicitat amb el Ricard no acaba aquí. Quan era al capdavant de la regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Artesa, una de les moltes coses que vam reformar i actualitzar va ser l'organització de la Cavalcada de Reis; ho vaig comentar al Ricard de posar en marxa l'antic camió de repartir les begudes. Li deia que no podia ser tenir una joia emblemàtica del poble i no ensenyar-la!!!, si més no pel meu record d'infantesa de quan passava pel carrer els dissabtes tocant el clàxon i tota la canalla anava darrere; per a mi era com una cercavila i enyorava veure'l circular. No les teníem totes, feia una pila d'anys que no rutllava, i un dia em feu una trucada i em diu puja!!, al moment estava allí amb ell i... rum rum rum!!!, ens vam mirar els dos i ens queia la llagrimeta, quina emoció!!!!!!!

No en teníem mai prou..., aquest any 2021 fa quinze anys del Griu i des dels seus inicis hem estat apuntalant totes les iniciatives que han anat sorgint al llarg dels anys.

El més important és no dir mai NO a una trobada de colles en qualsevol població, a les reunions generals de l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular o a qualsevol convocatòria arreu del territori, per poder ser visibles i representar el

Ontinyent, País Valencia, setembre del 2018

nostre poble. El respecte i l'estimació de la resta de Colles no es fan d'un dia per l'altre; el treball en equip i l'hospitalitat del caràcter de la gent de ponent són aspectes molt apreciats a tot arreu. Si nosaltres no hi haguéssim anat, ells mai no haurien vingut.

Fa uns quants anys ens van convocar els de l'Agrupació del Bestiari i la Federació de Diables per fer una manifestació a Barcelona, referent a la normativa europea sobre l'ús de la pirotècnia, la IT18; temps ens va faltar als dos per carregar el Griu i l'estàndard d'Artesa de Lleida a la furgoneta i anar a la plaça de Sant Jaume. Durant tots aquests anys ha estat una prioritat representar el nostre poble arreu dels països catalans; per sort, una de les seves passions era conduir i xerrar uffff!!!, quants kilòmetres i quantes hores hem passat l'un al costat de l'altre... amb llargues converses que al llarg dels anys han donat el seu fruit.

Te n'has anat com un cop de vent s'endugué les fulles, company. Et trobaré molt a faltar!!!

El dia 3 juliol del 2021 dins dels actes de la Festa Major li vam retre un petit homenatge.

Manifestació plaça de Sant Jaume, Barcelona, setembre del 2009

GRIU

Si les pedres parlessin!!!! Què passaria si les pedres parlessin? La geografia urbana serveix per investigar les funcions, el funcionament i el perquè del desenvolupament dels pobles i ciutats... els carrers, les voreres, les cases d'Artesa s'han anat modificant, però, si de veritat les pedres parlessin, les pedres d'Artesa ens dirien el que tots nosaltres pensem,... estem orgulloses d'haver pogut compartir un trosset de la nostra història amb lo Batiste, si les pedres parlessin dirien que sempre ha estat el contrafort necessari per tirar endavant les idees culturals i socials al seu poble... que les pedres no parlen ho sabem tots i totes, però, no cal que parlin perquè tots sabem la petjada que ens ha deixat dins del nostre cor.

La Selva del Camp , Baix Camp, setembre del 2012.

Artesa!!! El Griu va cremar per últim cop el 18 de gener del 2020 a Sant Antoni de Vilamajor i aquí a Artesa, no crema des del 6 de juliol del 2019... El Griu d'Artesa de Lleida tornarà a cremar aquesta nit i ho farà en memòria d'un dels símbols de la nostra colla i de tot el poble... Ricard Batiste Olomí...

Artesa, Cremaaaaa!!!

Mancor de la Vall, Mallorca, novembre 2010

AL RICARD

Eulàlia Solà Miró

*La teva absència,
una tristesa fonda, fonda
que no necessita argumentari,
que va i ve, gronxada per l'aire
del secà d'Artesa.*

I no calen raons per estranyar-te.

*Sempre proper,
empatia encarnada,
rialla sorneguera
de burxeta solidari.*

*Eres poble,
cultura nostra,
com la festa, la trobada,
disposat sempre,
atén a tot i a tots.*

*Mentrestant, el Griu dansa,
el fum t'envolta,
i tu ets allí, espurnejant,
enmig de la gatzara,
somrient dins la comparsa.*

*I no calen raons per estranyar-te,
però hi són,
raons de pes
com el dubte que interroga
i la pena que ens abraça.*

*No tornaràs,
no et veurem més,
però hi seràs
en ressonar els tambors,
a recer del foc i l'encesa.*

*Els diables ballaran
i et sentirem present
per animar la gresca
en cada sarau,
en cada comesa.*

*Amic, veí, parent,
sempre amb nosaltres!*

DOMUS DOMINI DE CINES I TEATRES (I DEL RICARD)

Miquel Carrera Castellví

Sempre que parlo dels meus orígens, explico amb orgull que soc d'un un poble de 1500 habitants, que manté encara el cine dels diumenges a la tarda. I la gent que m'escolta, veus com se n'admira, així com se sorprenen quan els dic que en el mateix poble, cada dos mesos s'aconsegueix treure un paper imprès amb articles de tota mena. Una mica d'orgull artesenc, ja veieu.

Del cine i sala polivalent actual, poca cosa puc dir, fa molts anys que en vaig deixar de ser usuari; els pares ho van aguantar fins que van poder, contents del bé que gaudim tots. Ara, en les comptades vegades, al cap de l'any, que hi entro, la trobo una sala moderna, amb totes les comoditats; i em sembla molt versàtil, perquè no entenc com s'ho deuen fer per fer festes de ball i menjades multitudinàries en l'espai penjat que sembla un paranimf acadèmic.

Abans tot allò era cine i sala de ball, l'*Hogar*; n'hem dit sempre. Resulta curiós com fem nostres noms que res no tenen a veure amb la llengua i cultura del poble, perquè era originàriament *Hogar del Productor*, lligat al patrimoni del sindicat agrícola oficial del franquisme, la Hermandad Sindical. Hi havia el bar, unes oficines i terrassa coberta i la sala, avui feliçment reconvertida.

Hauria d'haver començat aquestes ratlles dient que aquest escrit té la inspiració en una conversa d'un dia trist. En la vetlla d'un company de la colla i recordant-lo, el Felip Gallart i el Josep Maria Carrera enumeraven tota la llarga llista d'activitats on havia estat posat aquest company, el Ricard, i una d'elles fou la del cinema, encarregat del seu funcionament en la darrera època. El Felip explicà que el nostre amic tenia debilitat per una pel·lícula i que l'havia vist crec que catorze vegades: *Cinema Paradiso*. No sé si serà abans o després d'aquest escrit que en podreu llegir molt més del nexa entre el Ricard i la pel·lícula.

Després de la conversa i de la tristor, em va quedar el rau rau de la pel·lícula. Recordava haver-la vist i recordava també una mica la història, però no m'havia deixat gaire petjada. Guardava també un comentari que havia sentit en els temps de l'estrena, quan gent

de ciutat deia, admirada, que era una pel·lícula que devia ser, segurament, el nostre record cinematogràfic si érem de poble. I fruit de tot això, l'he tornat a veure.

I sí, és una pel·lícula entranyable per la gent que venim d'un cine de poble, en els temps d'esplendor del cine i de les sales d'exhibició. Revisant-la entenc ara molt millor aquestes catorze vegades que el Ricard la va veure. Les cares dels nens en la producció amb la boca oberta, era la nostra quan atacaven a la diligència. Les zones de la sala, la platea, les llotges i el galliner eren també els nostres espais diferenciats. Els bancs de fusta que podien bolcar-se, també eren nostres quan hi jugàvem. I la llum màgica que sortia des d'allà dalt, també ha estat nostra. La migració

de la sala de cine a l'estiu també l'hem viscuda molts anys, sense platja, però buscant la fresca. Inclús la venda de llaminadures hi era, com si aquell cinema de la plaça principal de Giancaldo fos, en realitat, el que tenia la sortida cap a la carretera de Puigverd.

Estic segur també que, com passa a la cinta quan un dels homes del públic recita plorant diàlegs de memòria d'una pel·lícula que es projecta al Paradiso, el Ricard

podria recitar bona part de tots els diàlegs..., emocionat pels records de petit, quan els diumenges a la tarda eren una festa.

A banda dels records emocionats de la infantesa, a banda de les aventures que es projectaven i que ens creïem, penso que era l'espai per socialitzar-nos, l'espai on trobar-nos per passar la tarda del diumenge, tots, en comunitat. I ja sabem que en general això es va perdent, malgrat la resistència titànica de pobles com el nostre. Només diré que la revisió de la cinta l'he feta sense moure'm de la taula on normalment treballo a casa ...

Penso també i per acabar, que així com aquesta aclamada i premiada cinta italiana és un reflex del cine i del món rural... Potser això obre una porta. Per què no pensar en un cicle de pel·lícules ambientades en històries rurals? Uns dies de cine per sortir, per veure històries properes, i per mirar enyorats cap amunt, cap a la sala del projector.

Animació amb el Grup d'Esplai. Artesa de Lleida principis dels anys 80 del segle XX.

QUI SABOTEJA L'ACTIVITAT DEL CONTROL DE LES COLÒNIES DE GATS?

Alternativa Ecologista d'Artesa
(Protectora d'Artesa de Lleida)

Aquest article és per deixar constància que no sempre les bones intencions surten bé, i encara que sempre hi ha hagut al poble bona relació entre el veïnat, l'Ajuntament i el grup de l'Alternativa o Protectora d'Artesa, que ens ocupem, voluntàriament, de gestionar els animals de companyia al poble, ara sembla que algú no hi està d'acord i saboteja la nostra activitat del control de les colònies de gats sense donar la cara, sense poder explicar i intercanviar opinions, sense diàleg...saboteja i prou!

Fa temps, uns tres anys, més o menys, hi havia queixes perquè hi havia massa gats, a la Vileta sobretot, desballestaven les jardineres de la plaça, entraven als corrals, patis o terrats i feien la seva per a disgust dels propietaris dels espais i els amants de les flors. Fins i tot una persona va amenaçar de posar-los verí, sense saber (suposem) que aquest acte està totalment prohibit i penalitzat. Un animal de companyia només pot morir de forma eutanàsica, i si no es pot curar. Al contrari, segons la llei de protecció, els animals de companyia tinguin o no tinguin propietari, s'han de protegir. Aquí s'hi inclou, naturalment, les colònies de gats i qui n'ha de tenir cura és l'ajuntament. «Els Ajuntaments són responsables dels animals de companyia abandonats, perduts o ensalvatgits per la vila i el seu terme» (art.16/2008) El qual pot delegat aquesta tasca a una protectora d'animals o a una empresa que, naturalment, cobra per fer aquesta tasca.

Davant d'aquesta situació i a petició de l'Ajuntament vàrem començar, fa tres anys, dèiem, el control de les colònies de gats i com haureu pogut veure, s'hi ha notat.

A Artesa hi ha comptabilitzades 16 colònies de gats; hem esterilitzat més de 150 gat@s aplicant el mètode CER (Captura, Esterilització i Retorn a la colònia). N'estan controlades tretze, les altres tres, les tenim a la meitat, i no hi ha manera d'acabar la feina, ja que hi ha algú que es dedica a desaparar les gàbies i a impedir que entrin els felins o bé, un cop són dins, els avia; obre la gàbia i els deixa sortir. Això és un gran destorb perquè l'animal que s'ha vist atrapat en una gàbia, difícilment hi tornarà a entrar.

Generalment hem trobat bona col·laboració; el veïnat s'avé de seguida a ajudar-nos en el control i ens dona suport, però en aquestes tres colònies, sobretot a la colònia del Fossar Vell, a la placeta, estem encallats. També estem encallats a la colònia de darrere de les escoles, tot i la col·laboració estupenda d'alguns veïns. Les raons són diferents, però no podem acabar de fer net.

De vegades hem anat a observar l'estat de les gàbies parades quatre vegades, des de les vuit de la tarda que es paren fins a les nou del matí, que és quan han d'entrar a la clínica, i en totes, quan hi hem tornat, les hem trobat desaparades, una d'elles amb la tapa al revés, diverses vegades. Aquest i altres detalls que confirmen que a dins hi ha hagut un gat, ens parlen d'aquest desagradós sabotatge

Ens hem plantejat de deixar de fer la tasca i d'aquí un parell d'anys, per a desconsol dels animalistes, tornarem a tenir la mateixa gatada que ens acompanyava pels carrers, gatons petits malalts que moren de qualsevol manera i, per tant, tindrem els mateixos problemes de fa tres anys.

Queden per controlar els gats mansos de propietaris que els deixen sortir al carrer i crien quan i on volen. No n'hi ha prou de tenir un animal

de companyia i donar-li de menjar, això era abans, ara cal tenir-lo en condicions i pel que fa als gats implica tenir-los a casa i esterilitzats, ja que un gat dins de casa sense esterilitzar és molt incòmode i a les èpoques de zel es fa molt desagradable pel propietari i penós pel gat.

Pel que fa als gossos, aprofitem l'avinentsa per demanar un cop més , que en compliment de la llei de protecció, es treguin lligats, ja que un gos deslligat està fora de control: defeca on vol, ataca

gats de colònia esterilitzats o no i altres animals més vulnerables que poden acabar malferits o perdre la vida, a part d'altres molèsties i incomoditats: «La persona posseïdora d'un animal de companyia és responsable dels danys, els perjudicis i les molèsties que ocasioni a les persones, a altres animals, a les coses, a la via pública...(art.12.1/2008), «La persona posseïdora està obligada a evitar-ne la fugida tant d'aquest com de les seves cries...» (art.12.3/2008)

Si no anem tots a una el problema persistirà, per la manera de fer poc raonada de qui té un animal, però no en vol assumir la responsabilitat, així han de pagar les conseqüències de la seva deixadesa els altres animals i el veïnat en general.

Davant d'aquesta situació demanem la col·laboració de tothom per evitar les cries no desitjades (l'únic mètode fiable és l'esterilització) i les fugides incontrolades, així com el suport en el control de les colònies de gats.

«La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals»
Mahatma Gandhi.

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

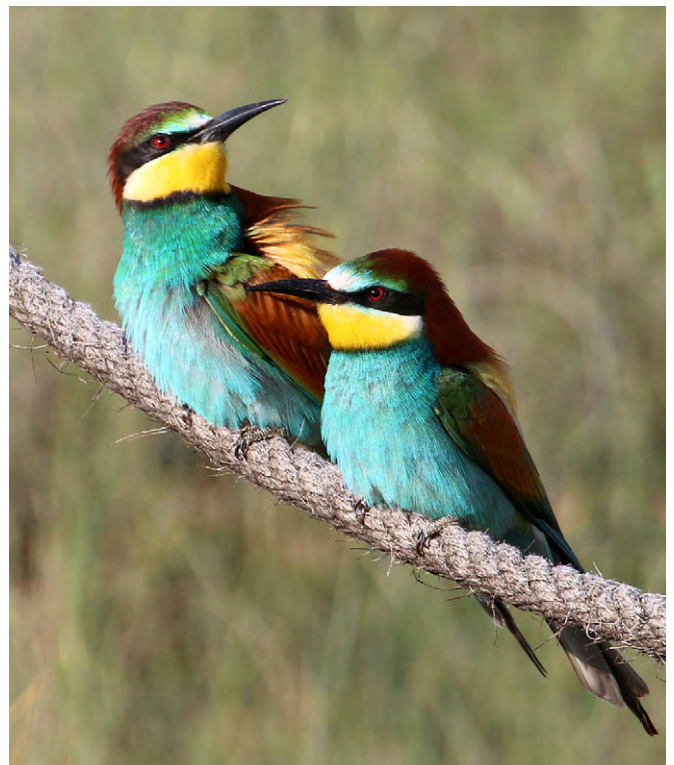
ABELLEROLS (*Merops apiaster*)

Ocells molt ben acolorits, insectívors i amb el bec llarg. Són de la família dels Meròpids (Meropidae).

A Artesa de Lleida és estival i niador. Té el costum de fer el niu als talussos, a les esponges i als marges on excava les galeries. Arriba a les nostres terres a l'abril i marxa entre finals d'agost i primers de setembre. Vola en petits estols i s'alimenta de vespes, abelles i altres insectes. Sovint es posen sobre els fils de l'electricitat o el telègraf. És típic dels conreus de secà, però també s'escampa pel rec.

Té el dessobre bru, el bec negre i llarg, el front blanquinós, el capell fosc i bru fort, la gola groga, duu un collar negre, el dessota verd i les potes fosques. Amida 28 cm.

Xavier AIXALÀ i MARTÍ: Artesa de Lleida. *Fauna. Peixos, amfibis, rèptils, ocells i mamífers*, Col·lecció La Femosa, Pagès editors, Artesa de Lleida, 1995. , Pàgines 75-76.

C. F. ARTESA DE LLEIDA

TEMPORADA 2020/2021

Eudald Pijuan Mor

Fotografies: CF Artesa de Lleida

At Torregrossa 0 CF Artesa 3 (25-04-2021) Seguim colíders!

El partit va estar condicionat pel gol matiner de Mikel Hernández, just al minut 3 de la primera part, aprofitant una bona jugada col·lectiva. Així doncs, la resta de la primera part va ser de control gairebé absolut per part del conjunt artesenc, que era l'equip que proposava el joc ofensiu dels dos rivals al camp. Gràcies a aquest domini, l'Artesa va deixar sentenciat el partit abans de la mitja part, amb un gol, obra de Seku i un altre de Miki Hernández, que signava el seu doblet particular.

Ja a la segona part, l'equip es va relaxar una mica, fruit del resultat, i el ritme del partit es va rebaixar considerablement. Tot i això, l'Artesa va disposar d'alguna oportunitat més per fer encara major la diferència al marcador, però entre l'encert de la defensa rival i el desencert en alguna acció dels nostres davanters, el resultat final s'ha mantingut igual que amb el que s'arribava al descans, de 0 a 3.

At Torregrossa: M. Solé, O. Diakite (J. Mir), J. Mir, S. Iglesias, F. Zhong (A. Capdevila), A. Tarpey, G. Puig (S. El Atiel), M. El Allouche, F. González (P. Reig), J. M. Vall i M. Touray (C. Pérez).

CF Artesa de Lleida: S. Codina, F. Peiró, M. Pifarré, M. Grau, E. Guasch (J. L. Castillo), G. Tió (I. Vidal), E. Lahuerta, M. Hernández (Mahmadou), J. Sierra (O. Liarte), M. A. Flix i Sekou Ballo (G. Palou).

Alineació del CF Artesa contra el At. Torregrossa

CF Artesa de Lleida 2 - CEF Aitona (02-05-2021) Victòria soferta

Durant la primera part ja es va veure que no seria pas un partit fàcil per l'equip artesenc. L'Aitona sabia molt bé a què havia de jugar per treure alguna cosa positiva del matx i va col·locar un plantejament defensiu que va incomodar l'Artesa. Malgrat això, l'equip va disposar de diverses ocasions per avançar-se en la primera part, però que no en van saber materialitzar cap.

La segona part estaria marcada pel mateix guió, un Aitona ben replegat i que gaudia d'algunes ocasions a la contra. El partit semblava destinat a uns minuts finals on s'hauria de decidir tot però, al minut 65, G. Tió va definir amb molta calma dins l'àrea un contraatac artesenc, que va trencar l'empat a res que encara hi havia al marcador. Així es desencallava el partit i, ja en els últims minuts, Seku segellava el partit amb el definitiu 2 a 0, també en una contra aprofitant que l'Aitona es va obrir per buscar l'empat.

CF Pobla 2 - CF Artesa de Lleida 6 Ple de victòries: 7 de 7!

L'Artesa va aconseguir una nova victòria a la jornada intersetmanal que va disputar a Trepmp contra el CF Pobla per recuperar un partit ajornat.

El partit va estar marcat per un control absolut del joc del conjunt artesenc que al minut 15 ja es veia 0 a 3 al marcador. Fruit d'aquesta superioritat, l'equip es va relaxar en excés i la Pobla va aprofitar per reduir distàncies marcant l'1 a 3 al minut 36. Tot i això, l'Artesa es va tornar a ficar en el partit ràpidament i abans de la mitja part col·locava l'1 a 4.

Ja a la segona part, la tònica del partit de possessió de pilota de l'Artesa va continuar igual. Malgrat

això, aquesta monotonia es trencava amb un gol en pròpia porta que posava el 2 a 4. Però només va ser un miratge pels locals i l'Artesa va sentenciar amb 2 gols més, aprofitant que era l'equip que plantejava el joc ofensiu dins els terrenys de joc.

Els golejadors del partit van ser: José Luis (3', 13'); l'estrena d'Edu Guasch com a golejador (15'), Gerard Tió (15', 44') i Sekou (90').

Tercer gol de l'Artesa davant l'Albagés

FC Alcarràs B 1 – CF Artesa de Lleida 5 (09-05-2021)

La 8ª victòria per seguir colíders!

La primera part va estar marcada pel guió que s'està trobant l'Artesa al llarg de la temporada: un equip ben col·locat en defensa i que cedeix el control de la possessió a l'equip rival. Això sí, aquest cap de setmana semblava que costaria més ja que l'Alcarràs B sabia quan pressionar la sortida de la pilota. Però no va anar ben bé així, ja que dos gols d'E. Guasch, als minuts inicials i a l'últim minut de la primera part, van desactivar el pla local.

Amb aquest 0 a 2 l'Alcarràs B es veia obligat a buscar algun gol a la segona part, i l'Artesa ho va aprofitar per sentenciar. Un gol del sempre oportú M. Hernández, un altre després d'una gran jugada del J. Sierra i, finalment, un cinquè de murri de G. Tio van posar el 0 a 5 al marcador. Malgrat tot, i aprofitant una rigorosa expulsió d'un jugador artesenc, l'Alcarràs B va fer el gol de l'honor al minut 81 que posava el definitiu 1 a 5 al marcador.

CF Artesa de Lleida 3 – CE Alguaire 1 (16-05-2021)

La novena seguida i, per fi, liderat en solitari!

La primera part va començar amb mal peu pels locals, ja que al minut 25 l'Alguaire s'aconseguia posar per davant al marcador i passava un fet que

no s'havia produït en tota la temporada: l'Artesa anava darrere en el marcador. Per sort, aquesta situació va durar poc i 2 minuts més tard, amb una mica de fortuna, l'equip artesenc empatava el partit després que un xut potent des de fora l'àrea fos desviat per l'E. Guasch i acabés al fons de la porteria. Amb l'empat aconseguit, l'Artesa va continuar atacant i al minut 36 un altre cop l'E. Guasch aconseguia l'avantatge al marcador i el 2 a 1, amb el qual s'arribaria a la mitja part.

Ja a la segona, el plantejament dels dos equips seguia igual. L'Alguaire es mantenia en un bloc molt sòlid i gaudia d'algunes ocasions, mentre l'Artesa tenia més el control i esperava el moment per sentenciar el partit. Aquest moment va arribar en el minut 60, a través d'un penal transformat per M Grau, que ampliava distàncies i posava el 3 a 1 final del partit.

CF Tremp 1 – CF Artesa de Lleida 0 (23-05-2021) **Derrota justa a Tremp**

El partit va començar de la mateixa forma que la majoria d'enfrontaments de l'Artesa d'aquesta temporada: amb un rival amb les idees clares i ben ordenat defensivament i un Artesa intentant ser més ofensiu amb el control de la pilota i buscant generar ocasions de gol. Però, contra el Tremp, les ocasions no acabaven d'arribar i no s'aconseguia generar perill. I, a més, tot es va complicar quan en l'afegit de la primera part el Tremp aconseguia avançar-se en el marcador després d'un gol de córner. Gol psicològic abans de la mitja part que avançava l'equip local.

Malgrat aquest cop, l'Artesa va sortir a la segona part amb la intenció clara de remuntar el partit i abocant-se encara més a l'atac. Les ocasions anaven arribant i diversos jugadors es van plantar en l'un contra un contra el porter rival durant la segona part, però cap va ser capaç de superar-lo i fer el gol artesenc. D'aquesta manera, els minuts anaven passant i el resultat anava donant força a l'equip local per seguir defensant l'1 a 0, el qual va acabar sent el marcador definitiu del partit.

AE Alcoletge 1 – CF Artesa de Lleida 3 (30-05-2021)

Pas de gegant a Alcoletge!

El partit va començar de forma molt igualada, amb els dos equips ben plantats al camp, i era l'Alcoletge el que aconseguia apropar-se a la porteria artesenca amb més perill en aquests minuts

inicials. Tot i això, l'Artesa va anar entrant poc a poc en el partit i cada cop tenia més la possessió de la pilota en posicions més ofensives. Gràcies a aquesta millora, les ocasions anaven arribant i ha estat Seku, poc abans de la mitja hora de partit, el qui després d'una jugada personal, va afusellar el porter rival per posar el 0 a 1 al marcador. I això no ha estat tot, ja que J. Sierra ha aprofitat un mal refús defensiu de l'Alcoletge per marcar el 0 a 2 des de fora de l'àrea just abans de la mitja part.

La segona part ha estat marcada pel cansament que anava apareixent en els jugadors a causa de la calor i la diferència en el marcador. Aquesta diferència ha augmentat en el minut 60, després que M. Grau transformés amb seguretat un penal rigorós. Això sí, l'Alcoletge ha sabut reaccionar després d'aquest 0 a 3 i, només 5 minuts després, retallaven distàncies a través d'un gol de cap. D'aquí fins al final el ritme del partit s'ha anat estancant i el marcador ja no s'ha mogut d'aquest 1 a 3 final.

CF. Artesa de Lleida 2 - CF Rosselló 0 (06-06-2021)

Victòria per recordar

L'Artesa va jugar un dels partits més peculiars que es recorden en el matx que l'enfrontava al CF Rosselló, que només es va poder presentar al partit amb un total de 8 jugadors disponibles.

D'aquesta manera començava el partit, on l'Artesa no s'havia ben bé què fer davant aquesta situació tan excepcional, ja que tenia el control absolut de la pilota, però no acabava de generar perill. Tot i això, era inevitable que un equip amb 8 jugadors acabés deixant espais per algun lloc de la defensa i així ho va aprofitar l'Oriol Liarte per marcar el primer gol del partit. A més, era el seu primer gol amb la samarreta de l'Artesa, després de 6 anys defensant l'escut del seu poble, i en la seva carrera futbolística.

Primer gol de l'Artesa davant el Rosselló

I això no va ser tot, ja que l'Oriol no en va tenir prou amb el seu gol que també va fabricar la jugada del

Segon gol de l'Artesa davant el Rosselló

segon, on una centrada seva va ser aprofitada pel S. Salomon per marcar gol (amb l'ajuda més o menys gran d'algun defensa) i situar el 2 a 0 al marcador. Amb aquesta situació on el partit ja semblava sentenciat, la calor anava augmentant i els minuts pesaven cada cop més a les cames dels 8 jugadors del Rosselló, el partit es va haver de donar per finalitzat per la lesió d'un parell de jugadors visitants, que impossibilitaven poder seguir jugar.

Així doncs, l'Artesa es va endur els 3 punts d'un partit que sempre es recordarà i que ens continuen situant líders amb 2 punts d'avantatge respecte el segon classificat, l'Alpicat B.

AT Alpicat B 4 - CF Artesa de Lleida 3 (12-06-2021)

L'Alpicat dona un cop a la lliga

El partit tenia tots els ingredients per ser un partidàs i, tot i el resultat final en contra, les expectatives de gaudir d'un gran partit es van complir. L'inici va ser molt positiu per l'Artesa i el control del mateix era general. El primer gol va arribar al quart d'hora, a través d'un penal transformat per M. Grau. Ràpidament l'Alpicat va empatar i semblava que reaccionés, però l'Artesa continuava sent superior a la primera part i 2 gols més, fets per J. Sierra i un

Alineació del CF Artesa contra el Soses

altre cop pel Manel, aquest segon de cap, deixaven un clar 1 a 3 per la mitja part. Les bones sensacions d'aquesta primera part no feien preveure el que passaria a la segona.

Així doncs, al voltant del minut 60, l'Alpicat B es posava dins del partit, després de fer el 2 a 3 des dels 11 metres, gràcies a un penal rigorós. Començava un partit nou on l'Alpicat B es va saber adaptar més i va aprofitar aquesta inèrcia positiva per empatar el partit a 3, al minut 77. Però aquí no es va acabar el partit i, sabent que l'empat beneficiava més l'Artesa que no pas l'Alpicat B per sortir líders després de la jornada, va ser l'equip local el qui va fer l'esforç final per aconseguir marcar el gol de la victòria, el qual va aconseguir a l'últim minut del temps reglamentari, deixant el 4 a 3 final al marcador.

El desenllaç dels 90 minuts va ser cruel amb l'equip i ens deixa segons classificats a la Lliga amb 33 punts, a només un del nou líder, que no és cap altre que l'Alpicat B, al qual volem felicitar després del gran partit del diumenge.

Malgrat tot, la temporada no s'ha acabat i l'Artesa ha de lluitar per les opcions, que encara té, de quedar campió.

CLASSIFICACIÓ

CLASIFICACIÓN	PT	J	G	E	P	GF	GC
1. Alpicat B	34	13	11	1	1	45	15
2. Artesa Lleida	33	13	11	0	2	39	11
3. Alguaire	27	13	8	3	2	32	13
4. Alcoletge	26	12	8	2	2	38	14
5. Soses	26	14	8	2	4	26	20
6. Puigvertenc	20	13	6	2	5	24	21
7. Tremp	20	14	6	2	6	21	21
8. Alcarràs B	19	13	6	1	6	25	25
9. Torregrossa	15	12	4	3	5	13	18
10. Almacelles At.	15	13	5	0	8	15	23
11. Rosselló	12	12	4	0	8	24	31
12. Vilanova	12	13	3	3	7	14	29
13. Albagés	12	13	4	0	9	15	38
14. Pobla Segur	10	12	3	1	8	23	35
15. Castellldans	8	13	2	2	9	16	36
16. Aitona	8	13	2	2	9	14	34

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

SUDOKU

Lluís Gil

Busqueu els noms de 12 pobles o municipis del Pallars Jussà

U	L	T	E	V	A	G	E	A	P
T	A	L	A	R	N	I	A	N	U
U	R	A	T	E	C	N	D	O	I
A	O	M	R	X	A	I	A	S	G
C	M	T	E	I	B	S	N	I	C
R	A	E	M	C	D	A	O	S	E
O	S	I	P	O	E	L	S	S	R
M	L	E	T	L	V	A	S	O	C
L	A	X	S	E	L	S	E	S	O
E	R	U	M	T	A	O	P	E	S

	5		3				8		
	6		2	4			9	3	
					7		1	2	5
	4		7		8		6		
							2	5	
							7	9	4
	8		4		3		5		
	7	4							
2			6						9

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

Juguen blanques i guanyen la partida en 2 moviments.

ENIGMA

Ens sabrieu dir com es diu i per a que serveix l'estri de la imatge

Sol·lució a l'enigma del mes passat:
Tallant de verdures.
Servia per tallar les verdures a làmines primes.

No vam tenir resposta.

MOTS ENCREUATS

Solucions a la pàgina 39

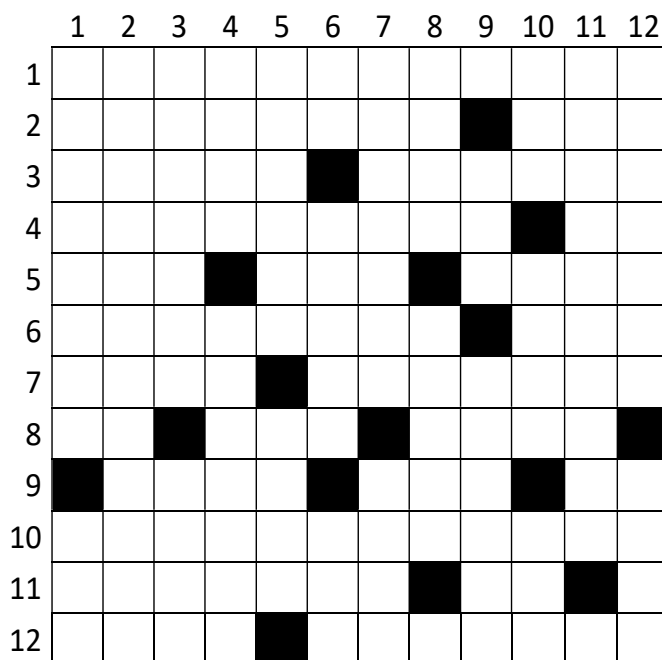
Miquel A. Navarro

HORIZONTALS

1. Aquestes no mengen carn. 2. Refugiades, emparades. (... esquelet) és per fora. 3. Al revés, relatiu al porc. Després d'anar. 4. Relativa al càlcul. Gran Premi. 5. Escola Laica Organitzada. Al revés, corrua, filera. Magistrat, alcalde. 6. Molt tard. El pedal del mig. 7. Portaré a terme, però al revés. Seràs, hi seràs. 8. Afirmació. Infermera. Al revés, pedra molt dura. 9. Abreviatura de nom propi. Governador turc. Àtom. 10. Que pateix d'absència d'espermatozoides. Cinquanta. 11. Cert vi sicilià. Acabament d'infinitiu. Angle recte. 12. Instrument musical. Conjunt d'atots.

VERTICALS

1. Noies, minyones. Mestressa, dida. 2. El que falta a molts energúmens. 3. Tipus de bolet. El morro d'una nau, cap per avall. 4. Nom d'home. Ufana, satisfeta. 5. Gratat amb una raspa, però girat. Acció de tondre les ovelles. 6. Primera i quarta. Arbres de jardí. Llís, aplanat. 7. Poses al darrera. Benaventurat, beatificat. 8. Fill d'un oncle, cap per avall. Al revés, han de pagar un càstig. Zero. 9. Vocal. Cert peix. Elevat, alt. 10. Ja creixerà. Prefix d'africà. Ràbia. 11. En faria un gra massa. Cinc-cents. 12. Ha tingut una sorpresa. Estri de cuina.

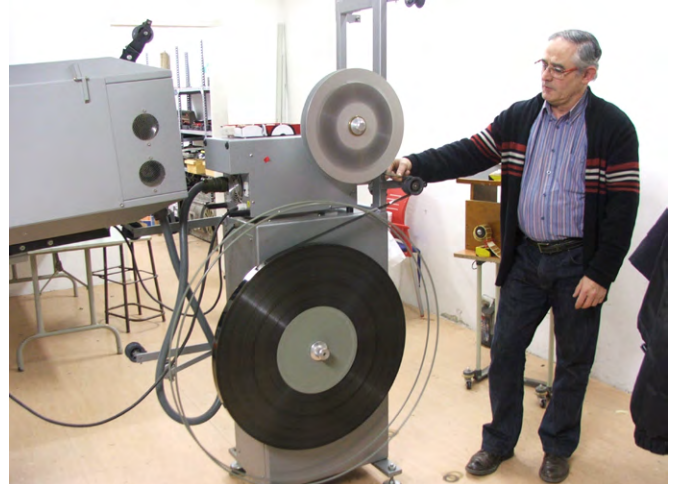
EL REPORTATGE

DARRERA PROJECCIÓ A ARTESA DE LLEIDA D'UNA PEL·LÍCULA EN FORMAT 35MM

Fotografies: Josep Ma Esteve i Josep Gallart

Preparació del projector

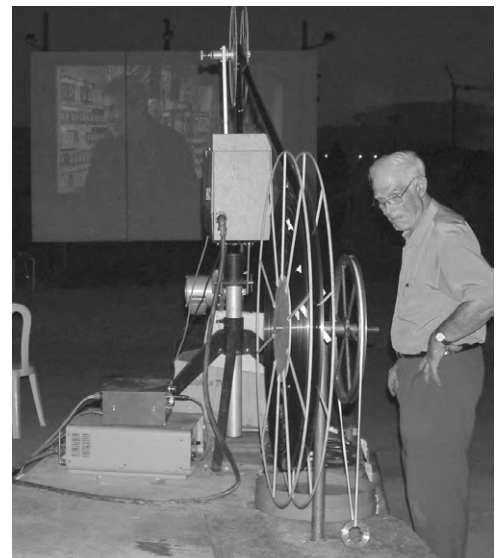
Preparació de la pel·lícula

Rolls de la pel·lícula

El diumenge 22 de febrer del 2015 es va realitzar la darrera projecció d'una pel·lícula en format de 35mm.

Hem cregut oportú tornar a publicar el reportatge de La Femosa número 274 en record del Ricard Batiste.

Projecció de les sessions de Cinema a la Fresca

LA CUINA FEMOSA

Lluís Gil Fontanet

XATÓ

Ingredients per a 12 persones

100 g de bacallà
3 mates d'escarola petites
3 llaunes de tonyina
12 anxoves salades
Olives negres
Per fer la salsa
100 g d'avellanes
100 g d'ametles
1 molla de pa sucada en vinagre
2 nyores
1 gra d'all, sal i oli

Temps de preparació 20 minuts

La Magda Domènech ens presenta un plat natural, sa, fresc, ideal per l'estiu fet amb la salsa romesco que potencia el sabor d'uns productes senzills tot vestint-los de diumenge.

Comencem escaldant les nyores, piquem en un morter les avellanes i ametlles fins convertir-les en una pasta fina, hi afegim l'all i la sal i continuem picant. Es grata la polpa de les nyores i s'afegeix al morter i finalment la molla de pa sucada amb el vinagre i es remata tot afegint-hi l'oli adient.

En una plata s'esmicola el bacallà que haurem tingut un mínim d'un parell de dies en remull, es cobreix amb una capa d'escarola tallada, les olives, les anxoves i la tonyina ben desfeta i s'aboca la salsa per sobre i, si es vol, ja es pot menjar o ens podem esperar unes hores per tal que l'escarola quedi morta

FLAM DE FORMATGE

Ingredients per a 12 persones

Per fer la base
4 ous
3 cullerades de farina
mig litre de llet
150 g de formatge ratllat
mantega, sal, pebre i una mica de nou moscada
mitja pastilla d'Avecrem
Per cobrir-ho
mig litre de beixamel clara
un quart d'espínacs

Temps de preparació 30 minuts, temps de cocció 45 minuts

L'Ester Costafreda ens presenta un plat fàcil i contundent que va bé per quan hi ha una bona colla. Comencem fent una beixamel espessa tot posant en una olla mantega, la fondrem; afegim la farina i deixem que estigui una mica torrada, afegim la llet i la mitja pastilla d'Avecrem, la nou moscada, un pols de sal i no es deixa de remenar fins que hagi assolit una bona consistència.

Tirem el formatge ratllat a la beixamel i remenem fins que s'integri.

Retirem la beixamel del foc, batem els rovells dels ous i muntem les clares a punt de neu. Tot això ho integrem a la beixamel, sense deixar de remenar. El resultat l'abocarem en una flamera untada de mantega.

Posem al forn la flamera al bany maria durant un mínim de tres quarts d'hora, fins que la preparació estigui quallada i l'agulla surti neta.

Desemmotllem i ho cobrim amb una beixamel clara a la qual haurem afegit un quart de d'espínacs cuits, trinxats i passats pel xinès, el resultat serà una mena de salsa de color verd.

Es presenta adornat amb triangles de pa fregit posats al voltant del flam.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
Farmàcia973 16 72 04
Veterinari de la Protectora Local:
Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
Consultori mèdic local.....973 16 72 91
Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució: a. Si ..., Cxf4
1. Ag2,... 2. Txf4++
a. Si ..., Axd3 a. Si ..., Cxb4
2. Cf3++ 2. Txb4++

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. VEGETARIANES. 2. ASILADES. EXO. 3. PORCÍ.
TORNAR. 4. LOGÍSTICA. GP. 5. ELO. RUA. PAER. 6.
TALURIES. FRE. 7. FARÉ. ESTARÀS. 8. SI. ATS. ROCA. 9.
TANO. BEI. IÓ. 10. AZOOSPERMIAL. 11. MARSALA. AR.
L. M12. ARPA. ATOTADA.

VERTICALS

1. VAILETES. AMA. 2. ESCOLARITZAR. 3. GÍRGOLA.
PROA. 4. ELOI. UFANOSA. 5. RASPAT. TOSA. 6. AD.
TUIES. PLA. 7. RETIRES. BEAT. 8. COSÍ. REATS. O. 9. A.
RAP. ACIMAT. 10. NEN. AFRO. IRA. 11. EXAGERARIA.
D. 12. SORPRÉS. OLLA.

SUDOKU

7	5	2	3	1	9	4	8	6
8	6	1	2	4	5	9	3	7
4	9	3	8	6	7	1	2	5
5	4	9	7	2	8	6	1	3
6	1	7	9	3	4	2	5	8
3	2	8	1	5	6	7	9	4
1	8	6	4	9	3	5	7	2
9	7	4	5	8	2	3	6	1
2	3	5	6	7	1	8	4	9

SOPA DE LLETRES

LLIMIANA, CABDELLA, PESSONADA, PUIGCER-
CÓS, ALSAMORA, TALARN, ORCAU, TREMP,
SALÀS, SOSSÍS, COVET i MUR.

SOLUCIÓ INCÒGNITA: La del número passat no va tenir resposta

NOTA DE CONDOL

L'1 maig en va deixar l'Alfons Serra Batlle, germà del nostre col·laborador Ramon i el 8 de juny ens va deixar el Ricard Batiste Olomí, pare del nostre col·laborador Albert Batiste Bonet.

A tots dos, als familiars i amics de l'Alfons i del Ricard els volem fer arribar el nostre condol per la pèrdua dels seus éssers estimats.

Corpus Christi

Minut de silenci contra la violència masclista

Obertura de les piscines

Fi de curs de l'Escola de Música Municipal

IMATGES D'ACTUALITAT

Alumnes de l'Escola Els Til·lers dibuixant pel poble

Conferència Comunicació no verbal

SETMANA CULTURAL

Portes obertes al Museu de Prehistòria d'Artesa de Lleida

Espectacle Shakespeare i Cervantes en concert